

Itsenäisesti asuvien nuorten maahanmuuttaja- taustaisten aikuisten kokemuksia sosiaalisesta tuesta

Shnyar Tahir

Laurea-ammattikorkeakoulu

Itsenäisesti asuvien nuorten maahanmuuttajataustaisten aikuisten kokemuksia sosiaalisesta tuesta

Shnyar Tahir
Sosionomi, AMK
Opinnäytetyö
Maaliskuu, 2021

Shnyar Tahir

Itsenäisesti asuvien nuorten maahanmuuttajataustaisten aikuisten kokemuksia sosiaalisesta tuesta Vuosi 2021 Sivumäärä 47

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää itsenäisesti asuvien nuorten maahanmuuttajataustaisten aikuisten sosiaalisen tuen kokemuksia. Lisäksi selvitettiin mitä haasteita maahanmuuttajanuoret kohtaavat itsenäistyessään. Opinnäytetyön tilaajana toimii Maahanmuuttajien työ-, koulutus- ja kulttuuriyhdistys. Yhdistyksessä on ollut tarve kehittää nuorisotoimintaa sekä edistää nuorten osallisuutta ottamalla huomioon nuorten toiveet ja tarpeet.

Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyöni teoreettisessa viitekehyksessä ovat sosiaalinen tuki, syrjäytymisen riskitekijät, nuoret maahanmuuttajat ja itsenäistyminen. Tavoitteena oli selvittää nuorten maahanmuuttajataustaisten aikuisten sosiaalisen tuen kokemuksia heidän omasta näkökulmasta. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Aineisto kerättiin teema-haastatteluina, jota analysoitiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin keinoin. Opinnäytetyössä haastateltiin yksilöllisesti neljä nuorta maahanmuuttajataustaista aikuista, jotka olivat yhdistyksen jäseniä.

Opinnäytetyön tulosten perusteella nuoret tarkastelevat sosiaalisen tuen kokemuksia taloudellisesta ja emotionaalista näkökulmasta. Nuoret saavat sosiaalista tukea ystäviltä, yhdistykseltä ja sosiaaliviranomaisilta. Yksinäisyyden tunne on läsnä nuorten elämässä. Nuoret ovat elämässään aktiivisia, mutta sosiaalinen tukiverkosto on suppea. Suomen kielen taidolla ja sosiaalisella tuella on vuorovaikutuksellinen yhteys. Itsenäistyminen tuo mukanaan enemmän vastuutehtäviä nuorille koulun, työn ja kotoutumisen ohella. Tulosten perusteella tulisi kiinnittää huomiota entistä enemmän osallisuuden edistämiseen ja tiedostaa normaalia aikaisemman itsenäistymisen haasteet.

Asiasanat: sosiaalinen tuki, itsenäistyminen, nuori aikuinen, maahanmuuttaja

Shnyar Tahir

Experiences of social support for young adults with an immigrant background living independently

Year 2021

Pages

47

The aim of this thesis was to find out about experiences of social support for young adults with an immigrant background who live independently. In addition, challenges were identified which faced young immigrants when they become independent. The thesis was commissioned by the Immigrants' Labor, Education and Culture Association. There has been a need for the association to develop youth activities and promote the inclusion of young people by taking into account the wishes and needs of young people.

Key concepts in the theoretical framework of my thesis were; social support, risk factors for exclusion, young immigrants, and independence. The objective was to find out about the experiences of social support of young adults with an immigrant background from their own point of view. The thesis was carried out as qualitative research and the material was collected as thematic interviews, which were analyzed by a theory-guided approach. In the thesis, four young adults with an immigrant background who were members of the association were interviewed individually.

Based on the results of the thesis, young people estimate the experiences of social support from an economic and emotional perspective. Young people receive social support from friends, the association, and social authorities. A feeling of loneliness is present in their lives and even though they are active in their lives, the social support network is limited. Finnish language skills and social support have an interactive connection. Independence imposes more responsibilities on young people in addition to school, work and integration. Based on the results, more attention should be paid to the promotion of inclusion and there should be an earlier awareness of the challenges than is the case with normal independence.

Keywords: social support, independence, young adult, immigrant

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Yhteistyökumppani.....	7
3	Sosiaalinen tuki.....	7
3.1	Sosiaalisen tuen puute syrjäytymisen riskitekijänä.....	10
3.2	Itsenäistyminen.....	11
3.3	Nuoret maahanmuuttajat.....	13
4	Aiempiä tutkimuksia opinnäytetyön aiheesta.....	15
5	Opinnäytetyön toteutus.....	17
5.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	18
5.2	Aineiston keruu.....	19
5.3	Aineiston analyysi.....	20
5.4	Eettisyyden ja luotettavuuden tarkastelu.....	25
6	Tulokset.....	27
6.1	Haastateltavien taustatiedot.....	27
6.2	Itsenäistyminen.....	27
6.3	Sosiaalinen tuki.....	28
6.4	Syrjäytyminen.....	29
6.5	Tulevaisuus.....	31
7	Johtopäätökset.....	31
8	Pohdinta.....	34
	Lähteet.....	37
	Kuviot.....	42
	Taulukot.....	42
	Liitteet.....	43

1 Johdanto

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Maahanmuuttajien työ-, koulutus ja kulttuuriyhdistys, jonka tavoitteena on edistää nuorten maahanmuuttajataustaisten aikuisten osallistumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kuvata nuorten maahanmuuttajataustaisten aikuisten sosiaalisen tuen kokemuksia heidän omasta näkökulmasta. Kohderyhmäni nuoret ovat muuttaneet Suomeen alaikäisinä turvapaikanhakijoina, joiden omat läheiset eivät asu Suomessa. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mistä nuoret saavat sosiaalista tukea sekä itsenäistymiseen että arkielämän hallintaan. Valitsemani kohderyhmä on kokenut itsenäistymisen vaiheita ja he ovat asettuneet omilleen.

Aihevalintani kohderyhmä on nuoret aikuiset. He päättyivät kohderyhmäksi, koska heillä on suuri elämänmuutos edessään. Tässä elämänmuutoksessa he astuvat aikuisuuteen ja pääsevät toimimaan vastuullisina yhteiskunnan jäseninä. Itsenäistyminen on tärkeimpiä nuoruuden kehitysvaiheita (Lyytinen & Korkikangas 2006, 269). Maahanmuuttajat ovat myös ajankohtainen teema. Maahanmuuton liittyviä aiheita on tärkeää tutkia, sillä Suomi on suuren yhteiskuntamuutoksen edessä. Suomessa on tilastollisesti tällä hetkellä yli 300 000 ulkomaalaistaustaista henkilöä. Maahanmuuttajien ikärakenne on nuoriin painottuva, mikä tulee tasapainottamaan Suomen ikärakenteen poikkeamaa. Maahanmuuton lisääntyessä tarvitaan kotoutumista edistäviä palveluita ja oikealla interventiolla voidaan osallistaa heidät yhteiskuntaan. (Martikainen & Pitkänen 2020, 5-20.)

Tarkastelun kohteena opinnäytetyössäni on sosiaalisen tuen ja syrjäytymisen riskitekijöiden välinen suhde. Sosiaalisella tuella tarkoitetaan sellaista vuorovaikutusta, joka auttaa tukea tarvitsevaa hallitsemaan epävarmuutta ja joka siten lisää tukea tarvitsevan hallinnan tunnetta. (Mikkola 2006, 6-8; Kokkonen 2010,64.) Osallisuuden ja läheisyyden kokemus on portti sosiaalisen tuen saavuttamiseen, tunnistamiseen ja hyväksymiseen (Korkiamäki 2013, 131). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan (2018) nuorten syrjäytymisen taustatekijät eivät ole yksiselitteisiä, vaan taustalla olevat syyt vaihtelevat yksilö- ja perhetason tekijöistä yhteiskunnallisiin tekijöihin. Tutkijat ovat havainneet, että sosiaalisen tuen merkitys korostuu eniten silloin kun yksilö kohtaa haasteita elämässään, on myös havaittu sosiaalisen tuen toimivan stressiin ennaltaehkäisijänä (Vangelisti 2009).

Opinnäytetyön tietoperusta käsittelee sosiaalista tukea, syrjäytymisen riskitekijöitä, itsenäistymistä ja nuoria maahanmuuttajia. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineiston keruumenetelmänä käytettiin temahaastattelua. Haastattelut tapahtuivat yksilöllisesti.

2 Yhteistyökumppani

Yhteistyökumppanina opinnäytetyössäni toimi maahanmuuttajien työ-, koulutus- ja kulttuuriyhdistys, josta käytetään lyhennettä MTKK ry. MTKK ry:n tavoitteena on saada maahanmuuttajataustaiset nuoret integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja näin ollen lisätä suvaitsevaisuutta. Yhdistys on puolueeton ja uskonnollisesti sitoutumaton. Se erityisesti edistää nuorten aikuisten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia. Se myös avustaa nuorisotoiminnan kehittämistä kuten järjestämällä kerho- ja harrastustoimintaa. MTKK ry tarjoaa jäsenilleen yhteisöä, yhteisöllisyyttä, sosiaalista pääomaa ja solidaarisuutta. (mtkk 2020.)

Yhdistyksellä on yli 400 jäsentä eri kansalaisuuksista. MTKK ry toimii aktiivisena paikallisena kansalaisjärjestönä pääkaupunginseudulla, joka tekee yhteistyötä erilaisten viranomaisten kanssa kuten lähipoliisin, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä eri kansalaisjärjestöjen kanssa. Yhdistys järjestää myös konkreettisia toimintoja kuten tukiopetusta, leirejä ja harrastustoimintaa maahanmuuttajataustaisille nuorille sekä huume- ja päihdeongelmista seminaareja. Seminaareja ja toimintoja järjestetään myös ulkomailla. (mtkk 2020.)

Maahanmuuttajien työ-, koulutus- ja kulttuuriyhdistys pyrkii parantamaan maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia. Yhteistyöhön päädyttiin, koska meillä oli yhteinen päämäärä nuorten osallistumisen edistämisestä, johon opinnäytetyön aihe sopii hyvin. Yhdistyksen jäsenet ovat kaikki nuoria aikuisia, joista osa asuu itsenäisesti. Prosessin alkuvaiheessa pohdimme opinnäytetyön tuloksien hyödyntämistä yhdistyksen toiminnan kehittämiseen. Koin, että MTKK ry teki tärkeää työtä yhteisönsä eduksi, ja siksi valitsin heidät yhteistyökumppaniksi opinnäytetyössäni. Yhteydenpitoimme työelämäkumppanin kanssa on tapahtunut sekä kasvotusten että sähköpostien välityksellä.

3 Sosiaalinen tuki

”Sosiaalinen tuki on vuorovaikutusta, joka auttaa hallitsemaan kuormittavaan tilanteeseen liittyvää epävarmuutta ja vahvistaa yksilön käsitystä hyväksytyksi tulemisesta ja elämänhallinnasta” (Mikkola 2009, 1). Sosiaalinen tuki käsitteenä vakiintui käyttöön 1970-luvulla. Sillä kuvataan lähiyhteisön ja ihmisen välisiä suhteita. Nutbeam (1986) on määritellyt sosiaalisen

tuen yhteisöjen yksilöille ja ryhmille tarjoamaksi avuksi, joka auttaa niitä selviytymään negatiivisista elämäntapahtumista ja muista rasittavista elämäntilanteista. (Kumpusalo 1991, 13; Kokkonen 2010, 64.)

Caplan (1974) on määritellyt sosiaalisen tuen kiinnikkeiksi yksilöiden välille ja yksilöiden ja ryhmien välille, jotka auttavat ihmistä oman identiteetin muodostumisessa tarjoamalla mahdollisuuden palautteeseen omasta käyttäytymisestä, auttamalla psyykkisten voimien mobilisoinnissa ja henkisten ongelmien käsittelyssä sekä tarjoamalla todellista tai kuviteltua apua. Sosiaalista tukea on määritelty tiivistetysti ihmisten väliseksi vuorovaikutukseksi, jossa ihmiset antavat ja saavat henkistä, emotionaalista, tiedollista, toiminnallista ja aineellista tukea. (Kumpusalo 1991, 13-14.)

Sosiaalisen tuen määritelmä on luonnehdittu sekä suoraksi että epäsuoraksi sosiaalisesti tueksi henkilöltä toiselle ja myös järjestelmän kautta annetuksi tueksi. Yhteiskunnan takaama sosiaaliturva tyydyttää lähinnä väestön välttämättömät aineelliset perustarpeet- ja palvelut. Tuki on siis epäsuoraa eikä tavallisesti ole persoonallista. Aineellinen perusturva on toki terveyden ja hyvinvoinnin välttämätön, mutta ei riittävä edellytys. Kun taas pienyhteisössä, kuten perheessä vuorovaikutus on suoraa ja tuki persoonallista. Pienyhteisö tarjoaa yhteisöturvaa, joka tyydyttää ennen kaikkea turvallisuus- ja yhteisyystarpeita sekä arvostukseen ja itseensä toteuttamiseen liittyviä tarpeita. (Kumpusalo 1991, 14.)

Sosiaalinen tuki vaikuttaa tärkeällä tavalla vuorovaikutussuhteisiin ja hyvinvointiin. Se auttaa ratkomaan ongelmallisia tilanteita, purkaa emotionaalista kuormitusta, ylläpitää jatkuvuuden tunnetta ja vahvistaa yksilön tunnetta omasta merkityksellisyydestään. Sosiaalisella tuella tarkoitetaan sellaista vuorovaikutusta, joka auttaa tukea tarvitsevaa hallitsemaan epävarmuutta ja joka siten lisää tukea tarvitsevan hallinnan tunnetta. Hallinnan tunnetta korostavissa määritelmässä sosiaalinen tuki nähdään selviytymiskeinoja lisääväksi voimavaraksi. (Mikkola 2006, 8-9.)

Mikkolan (2006, 27) teoksessa Albrecht ja Adelman (1987) toteavat, että sosiaalinen tuki on tuen saajien ja antajien välistä verbaalista ja nonverbaalista viestintää, joka vahvistaa käsitystä elämänhallinnasta vähentämällä tilanteeseen, itseen, toiseen tai vuorovaikutussuhteeseen liittyvää epävarmuutta. Sosiaalinen tuki on laajempi kuin terapeuttisen viestinnän, empatian ja huolenpidon käsite. Tuki toteutuu viestintäprosessissa, jonka perusfunktioina ovat hallinnan tunne ja hyväksytyksi tuleminen tunne. Sosiaalinen tuki vaikuttaa yksilön hyvinvointiin monella tavalla. Sosiaalisen tuen merkitys yksilölle näkyy siis sekä ajattelun että toiminnan tasolla. Yksilön saama sosiaalinen tuki näyttää vähentävän sairastumisriskiä ja edistävän paranemista, ja se on myös tärkeä selviytymistä edistävä tekijä.

Sosiaalisen tuen tasot Casselin (1976) mukaan koostuu primaari, sekundaari- ja tertiaaritasosta. Primaaritason tukirakenteeseen kuuluvat oma perhe ja läheisimmät uskotut,

sekundaaritasoon ystävät, sukulaiset, työtoverit ja naapurit sekä tertiäritasoon tuttavat ja viranomaiset. Tertiäritason tukihenkilöt ovat tavallisesti saaneet sosiaalialan, terveydenhuollon tai muuan erityiskoulutuksen. Tertiäritason tukihenkilöt ovat esimerkiksi yhdistykset ja järjestöt. (Kumpusalo 1991,15-16; Kokkonen 2010, 177.)

Kumpusalo (1991, 14) kertoo kirjassaan sosiaalisen tuen eri muotojen jakautuneen viiteen eri luokkaan, jotka ovat aineellinen, toiminnallinen, tiedollinen, emotionaalinen ja henkinen tuki. Aineellinen tuki on esimerkiksi raha, tavara, apuväline tai lääke. Toiminnallinen tuki voi olla esimerkiksi palvelu. Tiedollinen tuki voi olla esimerkiksi neuvo ja opetus. Emotionaalinen tuki on esimerkiksi empatia, rakkaus ja kannustus. Emotionaalisen tuen puute liittyy ihmissuhdevaikeuksiin ja yksinäisyyteen. Henkinen tuki voi olla esimerkiksi yhteinen aate. Sen lisäksi jokaisessa tuen muodossa voidaan erottaa osittain tuen määrä ja laatu. Sosiaalisen tuen laatua mitataan henkilökohtaisella arvioinnilla ja määrää rahassa. Aineellisessa tuessa määrällä on olennainen merkitys, mutta muun tuen osalta tuen laatu ja oikea-aikaisuus on tärkeä. (Kumpusalo 1991, 14.)

Sosiaalinen tuki kestää koko ihmisen elämänkaaren, jossa tuen lähteiden merkitys korostuu eri tavoin elämän eri vaiheissa. Sosiaalista tukea on jaoteltu käsitteellisyys- tai operationaalisuuteen niiden yleisten tai erityisen sosiaalisten suhteiden olemassaolona tai määränä. Eri-tyisillä sosiaalisilla suhteilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi ystävyysuhteiden, avioliiton, organisaation tai sukulaissuhteiden jäsenyyden yhteyttä. Kun taas toinen tapa tarkastella sosiaalista tukea on mitata henkilön sosiaalisten suhteiden rakennetta. Sosiaalista tukea voidaan nähdä suhteiden toiminnallisena sisältönä, jolloin sillä tarkoitetaan emotionaalisen ja informatiivisen avun saamista. Ystävät ovat nuoruusiässä merkittävä sosiaalisen tuen lähde vanhempien ohella. (Salmela 2006, 25-29.)

Sosiaalisella tuella on keskeinen vaikutus yksilön mukautuessa erilaisissa elämän muutosvaiheissa. Yksilölle tärkeät henkilöt ja sosiaalisen tuen antajat auttavat yksilöä käyttämään omia henkisiä voimavaroja tehokkaasti ja tuen avulla yksilö pyrkii selviytymään muuttuneessa tilanteessa. Sosiaalisen tuen tarve kasvaa yksilöllä, kun hän kokee jonkin muutoksen kuten odottamattoman tilanteen tai stressaavan kokemuksen. Tutkijat ovat havainneet, että sosiaalisen tuen merkitys korostuu eniten silloin kun yksilö kohtaa haasteita elämässään, sekä on havaittu sosiaalisen tuen toimivan stressiin ennaltaehkäisevästi. (Tarkka 1996, 14; Vangelisti 2009.)

Nuorten keskinäinen sosiaalinen tuki, yhteisyys ja solidaarisuus ovat tärkeitä arkipäiväisiä ilmiöitä, joihin ei kannata suhtautua pelolla, vaan pikemmin olisi syytä ruokkia tätä ilmiötä. Ei tule aliarvioida niitä voimavaroja, joita nuorten keskinäiset suhteet tuottavat, mutta toki tulee ottaa vakavasti, mikäli yhteisöllisyys houkuttelee ja oikeuttaa kielteisiin tekoihin. Koriamäen (2013) mukaan nuoret kokevat jo pelkän ryhmään kuulumisen sosiaalisena resurssina. Osallisuuden ja läheisyyden kokemus on portti sosiaalisen tuen saavuttamiseen,

tunnistamiseen ja hyväksymiseen. Eli osallisuus ja tuki ovat eräänlainen voimaannuttava kehä, jossa kokemus osallistumisesta mahdollistaa sosiaalista tukea, ja tuen kokemus taas vahvistaa emotionaalista kuulumisen kokemusta. Tästä voidaan päätellä myös sen, että monet kontrolloivat menetelmät kuten ohjaaminen, kieltäminen, perään katsominen näyttäytyvät nuorelle sosiaalisena tukena. (Korkiamäki 2013, 131 & 194.)

Sosiaalisen tuen merkitys on erilainen eri ajankohtina. Yleensä tuen välittymiseen vaikuttavat avun tarvitsijan ikä, hänen taustansa, persoonallisuus, koulutustaso ja auttajän suhde tarvitsijaan. Tuen ajoitus on merkittävä tekijä ja se on vaikuttavuuden ja tehokkuuden edellytys. Kun henkilön voimavarat ovat vähäiset ja ulkopuolisen tuen tarve on todellinen niin tällöin ajoitus on olennainen seikka. Tuen ajoitus on tärkeä myös siksi, koska se vaikuttaa yksilön omatoimisuuteen. Jos tuki on ennen aikaista, se vaikuttaa yksilön omatoimisuuteen ja lisää hänen passiivisuuttaan sekä riippuvuutta tuen antajiin. Kun taas jos tukea ei ole saatavilla, se puolestaan voi monimutkaistaa tilannetta. (Sarason & Sarason 2009, 114.)

3.1 Sosiaalisen tuen puute syrjäytymisen riskitekijänä

Syrjäytyminen on ulkopuolelle jäämistä sosiaalisista suhteista, vaikuttamisesta ja vallan käytöstä, mahdollisuudesta osallistua työhön tai yhteisölliseen toimintaan. Syrjäytyminen sanana koetaan käsitteenä kielteiseksi. Syrjäytyä voi olla sekä yksilöt että ryhmät. Syrjäytyminen on prosessinomainen vaihe, syrjäytyneistä puhutaan silloin kun henkilö on syrjäytymisprosessin loppupäässä. Syrjäytyminen voi ilmetä niin sosiaalisena, terveydellisenä kuin taloudellisenakin huono-osaisuutena. (Laine, Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2010, 11-12.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastollisen selvityksen (2017) mukaan, sosiaalipalveluiden käyttö on vähäisempää verrattuna terveyspalveluiden käyttöön. Kaksikymppisistä yli puolet pojista ja 80 prosenttia tytöistä käy vuoden aikana ainakin kerran perusterveydenhuollossa. Työillä ilmenee poikia enemmän sairaalakäyntejä. Tytöt saavat enemmän Kelan korvauksia, varsinkin liittyen raskauteen ja synnytykseen. Sosiaalipalveluista käytetyin on toimeentulotuki, sitä saivat 19,5 prosenttia 20-24 vuotiaista ja 14,2 prosenttia 25-29 vuotiaista vuonna 2017. (Känkänen & Kekkonen & Gissler 2019.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan (2018) nuorten syrjäytymisen taustatekijät eivät ole yksiselitteisiä, vaan taustalla olevat syyt vaihtelevat yksilö- ja perhetason tekijöistä yhteiskunnallisiin tekijöihin. Työmarkkinoiden muutos on nähty merkittävänä yhteiskunnallisena ilmiönä nuorten syrjäytymiselle. Koulutusvaatimukset ovat kasvaneet ja jos yksilö ei pysty niihin tehokkuusvaatimuksiin vastaamaan niin on vaarana jäädä ulkopuolelle. Heikosti koulutetuille on vaikeampaa löytää paikkansa työelämässä. Koulun rooli on tärkeä, koska joko se

toimii nuorelle kehitystä tukevana tai syrjäyttävänä. Hyvinvointi tai pahoinvointi kouluaikana liittyy koulutuksellisiin polkuihin. (THL 2018.)

Syrjäytynyt määritellään henkilöksi, joilla ei ole peruskoulun jälkeistä koulutusta, joka ei käy töissä, eikä ole suorittamassa varusmiespalvelusta tai hoida lapsia kotona, eikä sairaalomalalla tai eläkkeellä. Syrjäytyneet nuoret voidaan luokitella kolmeen ryhmään syrjäytymisen keston mukaan kroonisesti syrjäytyneisiin, syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat. Kroonisesti syrjäytyneet ovat nuoret, jotka ovat olleet pitkään syrjäytymisvaarassa, ja he saavat toimeentulotukea enemmän kuin muut syrjäytymisvaarassa olevat nuoret. Kun taas syrjäytyneet ovat olleet syrjässä pidempään kuin syrjäytymisvaarassa olevat. Syrjäytyneet nuoret eivät ole homogeeninen ryhmä, ja syrjäytyminen voi olla usein vain väliaikainen tila. Syrjäytyneet nuoret ovat muita sairaampia eivätkä palvelut kohtaa niitä nuoria, joiden työkyky on alentunut. Syrjäytyminen on yhteydessä erityisesti mielenterveysongelmiin. (Aaltonen, Berg & Ikäheimo 2015, 13-20.)

Osallisuuden edistäminen on myös osa Suomen hallituksen ja Euroopan unionin tavoitteita. Se on pidetty yhdeksi keskeiseksi keinoksi torjua köyhyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Osallisuuden edistämällä voidaan vähentää eriarvoisuutta, joka taas edistää hyvinvointia. (THL 2019.)

Sosiaalisten siteiden ja sosiaalisen kontrollin heikkeneminen sekä niistä irtautuminen kasvattavat riskiä syyllistyä rikoksiin. Sosiaalinen syrjäytyminen on usein yhteydessä taloudelliseen syrjäytymiseen, mutta se voi olla myös riippumaton siitä. Sosiaalisen kontrollin lisäksi sosiaalinen tuki, merkitykselliset ihmissuhteet ja luottamus toisia ihmisiä kohtaan suojaavat nuoria rikolliselle polulle päätymiseltä. Läheiset ihmissuhteet, perhe, koulu ja työelämä yhdessä tarjoavat nuorelle yksilölle sosiaalista pääomaa. (Kivivuori 2009, 18.)

Raportissaan Laajasalo ja Pirkkola (2012, 68) toteavat, että maahanmuuttoon liittyy useita seikkoja, jotka ovat yhteydessä mielenterveysongelmiin kuten sosiaalisen verkostojen kaventuminen, rasismi ja mahdollisesti muuton taustalla olevat traumaattiset kokemukset. Nämä taas ovat riskitekijöitä sekä psyykkisen että fyysisen terveyden kannalta. Pakolaisten keskuudessa posttraumaattisen stressihäiriön esiintyvyys on jopa 10 kertaa muuta väestöä suurempi. Maahanmuuttajien mielenterveyttä edistävät muun muassa syrjäytymiseltä suojaava sosiaalisen ja ekonominen tuki.

3.2 Itsenäistyminen

Itsenäistyminen liittyy oman elämän toteuttamiseen, oman rauhan tavoitteluun ja oman talouden hallintaan. Itsenäistymisen kuuluu suuria elämänmuutoksia, kuten lapsuudenkodista

muuttaminen, irtautuminen vanhemmista, vastuunkantaminen, omista asioista huolehtiminen ja vapaus päättää omista asioista. (Ranta & Mäkäraäinen 2016.)

Itsenäistyminen tapahtuu ihmisen kehityspsykologiassa nuoruusvaiheessa, joka erottaa lapsuuden ja aikuisuuden. Nuori ohjaa lähes tietämättään omaa kehitystään kaveripiirin valinnalla, ihmissuhteilla, harrastuksilla ja koulutusvalinnoilla, joilla nuori antaa tarkoitusta omalle elämälleen. Murrosiästä alkaa kova psyykkisten ja fyysisten muutosten vaihe ihmisen elämässä. Sosiaaliset tekijät, kuten yhteiskunnan rakenteet ja läheisten ihmisten odotukset vaikuttavat nuoreen fyysisten muutoksien ja ajattelunkehittymisen lisäksi. Nuoruus on kehitysvaiheena itsenäistymisen kannalta tärkein ja syväisin elämän muutosvaihe. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2014, 260-261.)

Nurmi ym. (2014, 309-312) esittävät tekstissään, että nuori joutuu ottamaan paljon vastuuta omasta elämästään ja itsestään itsenäistyessään. Nuori joutuu vastaamaan oman arjen pyörittämisestä, joka koostuu monesta eri osa-alueesta. Arjen pyörittämisen lisäksi nuori joutuu kantamaan vastuuta omista rajoistaan ja periaatteistaan sekä hallita omia raha-asioitaan. Tämä elämänvaihe on nuorelle hyvin haastavaa ja herkkä aikaa.

Itsenäistyvä nuori asettaa tavoitteet aikuisuuteen ja löytää niihin erilaisia vaihtoehtoja. Onnistumisen tunteet vahvistavat nuoren itsetuntoa. Kun nuorella on hyvä itsetunto, niin epäonnistumisen sattuessakin hän kykenee suhtautumaan epäonnistumiseen onnistuneesti eikä anna niiden rakentaa itselleen negatiivista minäkuvaa itsestään. Menestys nuoren elämässä luo vankkaa pohjaa nuoren itsetunnolle, myönteiselle kehitykselle ja hyvinvoinnille. (Lyytinen & Korkiakangas 2006, 269-270.)

Hyvinvointivaltiolla ja sen tarjoamilla vaihtelevilla tukimuodoilla on edelleen keskeinen rooli aikuistumisen prosessien muotoutumisen kannalta. Nykyisin kotoa lähtöön ei aja lapsuudenperheen heikko taloudellinen asema, vaan taustalla vaikuttaa nuoren oma halu päästä itsenäisyyteen ja rauhaan, toteuttamaan omaa yksilöllistä elämää. Nykyään on mahdollista lähteä lapsuudenkodista nuorella iällä yhteiskunnan tukien turvin. (Aapola & Ketokivi 2005, 15; Stat 2009.)

Se, mikä näyttäytyy nuorelle yksilöllisenä, itse raivattuna reittinä, ei usein olisi onnistunut ilman läheisten tukea tai perheen tarjoamaa sosiaalista, taloudellista ja kulttuurista pääomaa. Nuoren kulkua kohti aikuisuutta hallitsee hyvin voimakkaasti se, millainen perhetausta heillä on ja millaisissa muissa yhteisöissä he ovat jäseninä. (Aapola & Ketokivi 2005, 16.)

Nuorten aikuisten itsenäistyminen tuo mukanaan yksilölle itsemääräämisoikeuden eli autonomian laajenemista. Autonomia tuo mukanaan myös oikeuksia, vastuutta ja velvollisuuksia. Nuoret tarvitsevat tukea, jotta autonomian mahdollisuuksien aineellisten ja henkisten edellytykset rakentuvat. Honkakoski ym. (2016, 12) toteavat, että sosiaalisen tuen toteuttaminen

asettaa viralliselle palvelujärjestelmälle haasteen siinä, miten tuen avulla vahvistetaan nuoren autonomiaa ja vältetään instituutioriippuvuutta. (Honkakoski, Kinnunen & Vuorijärvi 2016, 12.)

3.3 Nuoret maahanmuuttajat

Uuden nuorisolain (1285/2016) nojalla nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. Robert Havighurstin (1940) mukaan nuoruus alkaa noin 13-vuotiaana ja kestää noin 22-vuotiaaksi. Kasvu aikuiseksi sekä henkisenä, että fyysisenä prosessina vie energiaa. Nuoruuden kehitystehtävät ovat esimerkiksi irtautuminen vanhemmista, parisuhteen luominen, perheen perustamisvalmiudet sekä omien elämänarvojen tunnistaminen. Tämän jälkeen alkaa varhaisaikuisuus, joka sijoittuu 23-30 vuoden välille. Varhaisaikuisuuden kehitystehtävät ovat lähinnä ammatin etsintä, työ, kansalaisvelvollisuudet ja yhdessä asuminen. (Vilkko-Riihelä 2014, 52-53.)

Maahanmuuttaja on yleiskäsite henkilölle, joka on muuttanut maasta toiseen. Käsite viittaa myös henkilöön, joka on syntynyt ulkomailla. Maahanmuuttaja- että ulkomaalaistaustainen - käsitteillä viitataan kaikkiin eri perustein Suomeen muuttaneisiin henkilöihin. Perusteita ovat esimerkiksi perhesyyt, työ, opiskelu tai lähtömaan tilanteesta johtuva konflikti. (THL 2020.)

Nuoruutta ja maahanmuuttoa voidaan kytkeä toisiinsa, kun näitä tarkastellaan yhteiskuntaan sopeutumien kannalta. Maahanmuuttajanuoret hakevat paikkaansa valtakulttuurissa, mutta valtakulttuurin tuomat muutokset on sovellettava sopimaan oman kulttuurin perinteisiin ja odotuksiin. Nuoruudessa tavoiteltu päämäärä on hyväksytyksi tuleminen vertaistensa silmissä. (Harinen & Alitolppa-Niitamo 2003, 5-9.)

Uuteen kotimaahan muuttaminen ei ole mutkatonta Gothonin ja Siirron mukaan (2016, 84,144,161) On opittava uusi kieli ja sopeuduttava uuteen kulttuuriin. Sosiaaliset suhteet puuttuvat kokonaan ja saatetaan kokea syrjintää. Työttömyys omalta osaltaan aiheuttaa ongelmia. Juuriltaan poismuuttanut ihminen saattaa kokea identiteettinsä menetyksen. Kunnilla on paikallistasolla vastuu maahanmuuttajien kotouttamisesta, kun he saapuvat Suomeen. Kuntien vastuulla on kotouttamisen kehittäminen, suunnittelu ja seuranta alueellaan. Maahanmuuttaja kotoutuu ensisijaisesti paikallisesti.

Suurin osa alaikäisistä turvapaikanhakijoista ovat maahan tullessaan 16-17-vuotiaita. Heidät sijoitetaan perheryhmäkoteihin tai tukiasumisyksiköihin siihen asti kun he täyttävät 18 vuotta. Kaikille alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille laaditaan aina kotoutumissuunnitelma. Moni heistä tarvitseekin tukea myös täysi-ikäisinä, jotta selviytyisivät arjen haasteista. Tästä syystä on tärkeää, että kunnat huomioivat näiden nuorten tuen tarpeen järjestämällä kotoutumislain mukaista jälkihuoltoa. Jälkihuollon muotoja ovat esimerkiksi tuettu

asuminen, työpaikan etsiminen, koulutuksen järjestäminen, harrastusten ja muun vapaa-ajan pariin ohjaaminen, taloudellinen tuki ja vertaistukiryhmä. (kotouttaminen 2020.)

Pakkomuutto sisältää paljon omaperäisiä käsitteitä kuten turvapaikanhakija, sisäinen pakolainen, elintasopakolainen, ympäristöpakolainen, siirtolainen, maahanmuuttaja ja valtiottomat. Turvapaikanhakijasta tulee pakolainen, kun hänen suojelun tarpeensa on todennettu. Maahanmuuttaja käsite kattaa kaikki maahan muuttaneet ulkomaalaiset riippumatta muutostyistä. (Gothoni & Siirto 2016, 12-13.)

Suomi on osa globaalin muuttovirtaa. Artikkelissaan Martikainen ja Pitkänen (2020, 5-20) mainitsevat, että ulkomaalaistaustaisten maahanmuutosta on tullut yli 300 000 henkeä, eli keskimäärin 10 000 vuodessa 30 vuoden ajan. Maahanmuuttajista valtaosa on muuttanut Suomeen perhesyistä, työhön ja opiskeluun liittyen. Pakolaistaustaisen osuus on hieman yli 10 prosenttia kaikista tulijoista. Suomen väestö on vähenemässä ja ikääntymässä. Suomi on muutoksen keskellä ja maahan muuttaneet ovat uusi alkua, joilla on vaikutusta Suomen tulevaisuuteen. Pidetään mahdollisena se, että osa heistä sulautuu valtaväestöön, mutta taas osa muodostaa erilaisia pysyviä vähemmistöryhmiä.

Nuorisotyöllä ja harrastuksilla on tärkeä rooli vuorovaikutuksen luomisesta maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä, sillä ne voivat edistää osallisuutta. Nuorison aktiviteettien toiminnan järjestämiseen osallistuvat monet kolmannen sektorin ja seurakuntien toimijat. Kotoutuminen taiteen ja kulttuurin avulla edistää maahanmuuttajien oman identiteetin, kielen ja kulttuurin vaalimista. Harrastuksiin osallistuminen voi osaltaan ehkäistä maahanmuuttajanuorten syrjäytymistä. (Kotouttaminen, 2012.)

Maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on usein lisätuen tarvetta kotoutumiseen, oppimiseen, koulutuspolkuihin, terveyden ylläpitämiseen ja hyvään sosiaaliseen ja psykososiaaliseen kasvuun. Maahanmuuttajataustaisten nuorten hyvinvointi kouluterveyskyselyssä havaittiin merkittäviä eroja ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajien ja muiden maahanmuuttajataustaisten ryhmien välillä nuorten oman syntymämaan mukaan. Ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajanuoret tulivat muita nuoria enemmän koulukiusatuiksi. He olivat selvästi muita nuoria yleisemmin vailla yhtään läheistä ystävää. (THL 2015.)

Maahanmuuttajat ovat riskiryhmässä syrjäytyä, jolloin osallisuuden tunteen vahvistamista tulisi huomioida. Ryhmässä toiminen ja oppiminen on tärkeää maahanmuuttajaopiskelijoille, sillä osallisuus lisää opiskelijan kiinnostusta oppia kieltä ja kulttuuria. Tämä taas vahvistaa kotoutumisen toteutumista. Ideaali tilanne olisi sellainen, jos maahanmuuttajaopiskelija pääsisi mukaan ryhmiin, joissa on kantaväestö mukana. Kuitenkin on myös tärkeää säilyttää yhteys omaan kieleen ja kulttuuriin. Tällä tavalla syntyy pohja kotoutumiselle ja osallisuudelle. (Taskinen 2017, 5, 46-49.)

Nuorisopalvelut tarjoavat maahanmuuttajataustaisille nuorille kulttuurisensitiivistä, asiakaslähtöistä, monipuolista ja mielenterveyttä tukevaa palvelua. Nuorisotyössä tavoitteena on, että nuori sen avulla rohkaistuu toimimaan ja osallistumaan sosiaalisesti, kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti säilyttäen kielensä ja kulttuurinsa. Nuorisotyön lisäksi monet järjestöt, yhdistykset ja vapaaehtoistoiminnot ylläpitävät esimerkiksi urheiluseuratoimintaa, vahvistavat osallisuutta, ennaltaehkäisevät syrjäytymistä ja yksinäisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Kolmannella sektorilla on tärkeä rooli kotoutumisen ja osallisuuden edistävänä tekijänä. (THL 2018, 211,250.)

4 Aiempia tutkimuksia opinnäytetyön aiheesta

Nuorista maahanmuuttajataustaisista on tehty tutkimuksia, joissa on tarkasteltu heidän elämäntilanteita. Maahanmuuttoaalton vuoksi vuonna 2014 Eurooppaan vyöryi paljon nuoria, jotka olivat ilman huoltajia. Tarvetta siis löytyy tutkimuksille erilaisista näkökulmista. On myös tehty lukuisia tutkimuksia itsenäistymisestä, yksinäisyydestä ja syrjäytymisestä sekä Suomessa että kansainvälisellisesti. Toistaiseksi Suomesta ei ole tehty tutkimuksia itsenäisesti asuvista maahanmuuttajataustaisista nuorista. Olen valinnut opinnäytetyötäni varten sellaisia tutkimuksia, jotka ovat ajankohtaisia ja lähellä tätä aihetta.

Nuorten oman elämäkokemuksen arvioinnista on tehty monenlaisia tutkimuksia ympäri Eurooppaa. Ruotsissa tehdystä tutkimuksesta (Lögdberg, Nilsson & Kostenius 2018, 2-13) kartoitettiin nuorten oma näkemys omasta terveydestään, tulevaisuudesta ja hyvinvoinnistaan. Tutkimuksessa oli maahanmuuttajataustaisia nuoria iältään 16-20-vuotiaita. Haastattelun ajankohtana nuoret olivat joko työttömiä tai olivat lopettaneet koulunkäynnin. Osa haastatteluun osallistuneista olivat syntyneet Ruotsissa, ja osa oli syntynyt heidän kotimaassaan. Nuorten vanhempien sosioekonominen asema vaihteli työttömästä korkean tulotason työhön. Jotkut osallistujista eivät asuneet vanhempiensa kanssa eikä nuorilla ollut yhteyttä heihin. Tulosten perusteella nuorten kertomuksiin perustuva terveys ja hyvinvointi luodaan suhteessa muihin ja suhteessa sosiaalisiin konteksteihin. Voidaan ajatella, että terveys on jotain muuta kuin puhtaasti biologoinen tila tai sairaus. Tulosten mukaan merkitykselliset sosiaaliset suhteet ja sosiaalinen tuki voivat torjua syrjäytymistä ja edistää sosiaalista osallisuutta. Tutkimus osoitti, että Ruotsissa kasvaneet nuoret kokivat kodittomuutta ja juurettomuutta samalla lailla kuin ne nuoret, jotka lähtevät kotimaastaan epävarman tulevaisuuden vuoksi. Vaikka nuorilla oli erilainen lähtökohta, niin heillä oli yhteisiä kokemuksia, jotka liittyvät osallisuuden ja syrjäytymisen tunteisiin. Tällaisella lähestymistavalla on mahdollista torjua stereotyyppisiä näkemyksiä nuorten terveydestä liittyen etniseen taustaan.

Rantasen (2007, 5) tekemässä Pro gradu -työssä tutkittiin ja vertailtiin sosiaalisen pääoman suhdetta Suomen ja Etelä-Afrikan välillä. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin sosiaalista tukea ja sosiaalista pääomaa laajana käsitteenä, johon vaikuttaa hyvin moni seikka. Yksi osatekijä on hyvinvointimallit sekä kulttuuriset erot. Tämä tutkimus on keskittynyt vertailemaan ihmisten sosiaalisia verkostoja kahdessa erilaisessa yhteiskunnassa. Tutkimuksessa nousee esille, kuinka hyvinvointivaltiolla on myös oma osansa sosiaalisen pääoman syntymiseen ja kehittymiseen. Voidaan sanoa, että hyvinvointivaltiolla on sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia yksilöiden tai yhteiskunnan sosiaaliseen pääoman muodostumiseen. Hyvinvointivaltio voi osaltaan lisätä sosiaalisen pääoman muodostumista tai toisaalta rapauttaa sitä tekemällä kansalaistaan tulonsiirroista tai palveluista riippuvaisia yksilöitä.

Tutkimuksen avulla on mahdollista vastata kysymyksiin kuten vähentääkö hyvinvointivaltio kansalaistensa sosiaalisia verkostoja, koska ihmiset voivat luottaa hyvinvointipalveluihin. Toinen vastakkain asetettu kysymys on se, että lisääkö heikosti saatavat hyvinvointipalvelut ihmisten tarvetta omiin sosiaalisiin verkostoihin? Tai lisääkö hyvinvointipalvelut ihmisten vapaa-aikaa ja näin mahdollistaa sosiaalista verkostoitumista? Tulosten perusteella yhteys perheeseen ja ystäviin saa Etelä-Afrikassa suuremman arvon kuin Suomessa. Etelä-Afrikassa perheen ja ystävien tuki korvaa palvelut, joita yhteiskunta ei pysty tarjoamaan. Etelä-Afrikkalaiset pitävät kaikissa yhteiskuntaluokissa enemmän yhteyttä ystäviinsä kuin suomalaiset. Etelä-Afrikkalaiset kääntyvät omiin sukulaisiin kohdatessaan sairastumisia tai tarvitessaan apua kuin taas suomalaiset kääntyvät puolisoidensa puoleen. Vastaavasti suomalaiset kääntyvät julkisen palveluiden piiriin kohdatessaan materiaalisia vaikeuksia. Kun taas Etelä-Afrikkalaiset hakevat apua sukulaisilta. Molemmissa maissa turvaututaan omiin läheisiin, kun kohdataan emotionaalisesti vaikeita asioita. Tosin Etelä-Afrikkalaiset saattavat hakea emotionaalista tukea myös naapurilta tai julkisista palveluista, mutta suomalaiset eivät toimi samalla lailla koska he kokevat emotionaalisen tuen henkilökohtaisena asiana. (Rantanen 2007, 54-55.)

Tiedollinen tuki oli mielenkiintoinen osa tässä tutkimuksessa. Tutkimuksessa keskityttiin siihen, kuinka vastaajat ovat saaneet informaatiota avoimista työpaikoista. Sosiaalisen pääoman yksi tärkeä tehtävä on informaation välittäminen. Laajojen verkostojen on nähty välittävän enemmän informaatiota ja näin parantavan yksilön toimintamahdollisuuksia ympäröivässä yhteiskunnassa. Tutkimuksen perusteella yleisin informaation lähde suomalaisilla oli julkinen palvelu. Etelä-Afrikkalaisilla oli laajempia sosiaalisia verkostoja muun muassa työn haussa, koska sillä tavalla olisi mahdollista päästä eri työpaikkaan kuin oma vähävarainen sukulainen. Etelä-Afrikassa julkisen palvelujen puutteen vuoksi sosiaalista verkostoja tarvitaan enemmän jokapäiväisiin askareisiin. (Rantanen 2007, 55-56.)

Pohjoismaiden yhteistyönä on tehty tutkimus nuorten pakolaistaustaisten aikuisten terveydestä, koulutuksesta ja työllisyydestä. Tutkimuksessa selvisi, että nuorten pakolaisten mielen-terveys oli huonompi kuin etnisten vähemmistöjen ja syntyperäisten samanikäisten.

Mielenterveysongelmat liittyivät muuttoliikettä edeltäviin kokemuksiin, mutta myös muutto- liikkeen jälkeisiin tekijöihin, kuten syrjintään ja huonoon sosiaaliseen tukeen. Pakolaisten suoriutuminen koulussa oli huonompaa kuin syntyperäisten ja harvat jatkoivat korkeakoulusta. Suurempi osuus pakolaisista oli työttömiä tai työvoiman ulkopuolella verrattuna muihin maahanmuuttajien ja syntyperäisiin. (Borsch, Montgomery, Gauffin, Eide, Heikkilä, Jervelund 2018, 1-11.)

Syrjinnän kokemuksesta on tehty tuore tutkimus Norjassa (Straiton & Ambo & Johansen 2019, 1-11) Tutkimukseen osallistui 4 294 henkilöä iältään 16-66 joiden taustajuuret olivat 12 eri maasta. Osallistujista kysyttiin monista aiheista kuten terveys, koettu syrjintä, kuuluvuuden tunne, mielenterveys ja kielitaito. On havaittu, että syrjinnän kokemuksella on haitallisia vaikutuksia yksilön terveyteen ja hyvinvointiin. Noin 27 % osallistujista ilmoitti kokeneen syrjinnän. Vaikka havaittu syrjintä ei liitetty yleiseen terveyteen, niin logistiset regressioanalyysit osoittivat, että siihen liittyi 1,86 % suurempaa mielenterveysongelmien todennäköisyyttä. Lisäksi vuorovaikutusanalyysit viittasivat siihen, että yhteenkuuluvuuden tunne ja luottamus muihin hillitsivät suhdetta. Niillä, joilla on korkeampi luottamustaso, mielenterveysongelmien todennäköisyys ei lisääntynyt syrjinnän aikana, kun taas heillä, joilla on vähäinen luottamus.

Straitonin ym. (2019) tutkimuksen tulosten perusteella yhteys syrjinnän ja mielenterveyden välillä oli vahvempi niillä osallistujilla, joilla oli vahva tunne kuulumisesta omaan alkuperämaahan, mutta eivät Norjaan, verrattuna niihin, joilla oli tunne kuulua molempiin. Myös tutkimuksessa selvisi, että heikko kielitaito oli yhteydessä huonompaan mielenterveyteen. Mielenterveysongelmat olivat yleisempiä ilman sosiaalista tukea (20 %) verrattuna niihin, joilla oli sosiaalista tukea. Sosiaalisen tuen puute osoittautui tutkimuksessa tärkeäksi osatekijäksi mielenterveydelle. Syrjinnän kokemus voi aiheuttaa toki kohonnutta verenpainetta tai johtaa siihen, että yksilö valitsee huonommat elämäntavat kuten päihteiden käyttöä. Näiden ohella luottamus voi heikentyä lisääntyneen syrjinnän vuoksi. Luottamusta on tutkittavaa enemmän, koska luottamus liittyy sosiaaliseen pääomaan. Strategiat, joilla pyritään lisäämään maahanmuuttajien sosiaalista pääomaa, voivat mahdollisesti suojata mielenterveysongelmilta. (Straiton & Ambo & Johansen 2019, 1-11.)

5 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyön aihe on ollut mielessäni elokuusta 2020 lähtien. Aiheeni valintaan vaikuttivat työharjoittelut, vaihtojaksoni opintojen aikana sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt. Tutkin aihetta ensin lähestymällä lähdekirjallisuutta kuten kirjoja ja verkkoartikkeleita. Lähdekirjallisuuden lisäksi tutustuin aiheestani olemassa olevaan tutkimusaineistoon. Aloitin lähdekirjallisuuden etsimisen elo-syyskuussa 2020, jolloin rakensin ja kirjoitin opinnäytetyöni teoriapohjaa. Tänä aikana myös tutkimuskysymykset ja tutkimustulosten analyysitapa

täsmentyi. Opinnäytetyön teoriapohjan jälkeen, suunnittelin teemahaastattelun rungon. Haastatteluiden jälkeen litteroin haastatteluita ja analysoin haastatteluiden tuloksia.

Työelämäedustajani kanssa pidettiin tapaaminen teemahaastattelurungon läpikäymisestä. Maahanmuuttajien työ-, koulutus, ja kulttuuriyhdistys lupasi tiedottaa meneillään olevaa opinnäytetyötä ja tarvetta vapaaehtoisille haastateltaville. Yhdistyksen toimistoon jätettiin haastattelupyyntölomakkeet ja ne oli esillä kävijöille. Haastatteluun kiinnostuneilla oli mahdollisuus kysyä lisätietoa sekä yhdistyksen yhteyshenkilöiltä tai minulta. Haastateltavat olivat yhdistyksen jäseniä. Haastateltavat valikoituivat iän ja yksinasumisen perusteella. Jokainen haastattelu kesti 30-45 minuuttia. Nuoret, jotka halusivat osallistua haastatteluun, heidän kanssaan sovittiin tapaaminen kasvotusten heille sopivassa paikassa. Suostumuslomake täytettiin kasvotusten ennen haastattelun pitämistä.

Olen rajannut opinnäytetyöni nuoriin maahanmuuttajataustaisiin aikuisiin, jotka asuvat yksin Suomessa ilman omia läheisiä. Tähän aiheeseen on päädytty alustavasta ajatuksesta itsenäistymisen tuomista haasteista niille nuorille, joilla saattaa olla suppeasti sosiaalista tukea. Alustava oletus on se, että haastatteluilla nuorilla on jo hiukan elämän kokemusta ja mahdollisesti myös tulevaisuuden näkemystä omasta elämästään. He ovat myös kokeneet itsenäistymisen prosessivaiheita ja ovat jo asettuneet Suomeen asumaan. Olettaisin, että kohderyhmälläni on opinnäytetyöhöni annettavaa.

5.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyölläni haen tietoa alustaviin ajatuksiin sosiaalisesta tuesta ja nuorten itsenäistymisestä. Olen muun muassa olettanut, että itsenäistyminen on muutosta aiheuttava siirtymä nuoren elämässä, jossa nuori tarvitsee paljon erilaista tukea. Hypoteesissa lähdeittiin liikkeelle siitä, että maahanmuuttajataustaiset nuoret aikuiset tarvitsevat runsaasti erilaisia tukia, kun he asuvat yksin ja itsenäistyvät. Opinnäytetyöni avulla etsitään vastauksia siihen, millaisia kokemuksia maahanmuuttajanuorilla aikuisilla on sosiaalisesta tuesta itsenäistymiseen.

Opinnäytetyön tutkimusongelma on, kuinka riittämätön sosiaalinen tuki näyttäytyy itsenäisesti asuvan maahanmuuttajataustaisen nuoren elämässä. Opinnäytetyössä lähdän selvittämään kohderyhmäni elämäntilannetta. Oletusarvona on, että itsenäistyminen tuo lisää vastuutehtäviä maahanmuuttajataustaisille nuorille. Oletan, että he tarvitsevat paljon tukea taoudellisesti ja henkisesti. Opinnäytetyöni avulla on myös haluttu selvittää kuinka yhdistyksessä toimiminen vaikuttaa kohderyhmän sosiaaliseen tukiverkoston.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada selville mistä nuoret maahanmuuttajataustaiset aikuiset hakevat apua ja tukea, kun omat läheiset eivät ole läsnä. Tarkoitus on selvittää kenen tai minkä paikan avun ja tuen tarjoamisen merkitys korostuu, ja miten omien läheisten tärkeää sosiaalista tukea korvataan.

Opinnäytetyön tutkimusongelmasta ja tavoitteista muodostui yksi päätutkimuskysymys ja kaksi alakysymystä. Opinnäytetyössäni pyrin vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaisia kokemuksia nuorilla maahanmuuttajataustaisilla aikuisilla on sosiaalisesta tuesta?
2. Minkälaisia sosiaaliseen tukeen liittyviä haasteita maahanmuuttajataustaiset nuoret kohtaavat itsenäistyessään?
3. Millaiset ovat nuorten toiveet ja tarpeet MTKK ry:lle?

5.2 Aineiston keruu

Valitsin opinnäytetyön tutkimuskohteeksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen, koska sen lähtökohta on todellisen elämän kuvaaminen. Tähän sisältyy ajatus, että todellisuus on moninainen. Tarkoitus on siis tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Yleisesti todetaan, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä pikemmin löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.)

Laadullista tutkimusta pohdittaessa peruskysymyksenä on laadullisen tutkimuksen suhde teoriaan ja teoreettisuuteen. Laadullisessa tutkimuksessa tarvitaan tutkimukseen teoriapohjaa. Teorialla voidaan tarkoittaa myös tutkimuksen viitekehystä eli tutkimuksen teoreettista osuutta. Eräs laadullisen tutkimuksen kulmakivistä on tutkimuksessa syntyneiden havaintojen teoriaisuus. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 17-19; Sarajärvi & Tuomi 2004, 74.)

Laadullisessa tutkimuksessa yleisimpiä tiedonhankkimisen menetelmiä ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisista asiakirjoista saatu tieto. Haastattelu on joustava menetelmä erityisesti mielipiteiden tutkimiseen. Opinnäytetyössäni aineistonkeruumenetelmänä käytin teemahaastattelua, koska tavoitteena oli saada aiheesta syvällistä tietoa. Opinnäytetyöni keskeiset haastatteluteemat olivat itsenäistyminen, sosiaalinen tuki, osallistuminen, tulevaisuuden näkymät ja haasteet. Haastatteluteemoilla (liite 1) on pyritty saamaan tietoa nuorten kokemasta sosiaalisesta tuesta, itsenäistymisestä ja sen tuomista haasteista. On lähdetty myös hakemaan vastauksia yhdistyksen rooliin maahanmuuttajataustaisten nuorten elämässä. Opinnäytetyössäni kaikki haastattelut pidettiin yksilöhaastatteluina. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71; Kananen 2010, 53.)

Teemahaastattelussa edetään etukäteen valittujen teemojen ja apukysymysten mukaisesti. Teemahaastattelu vaihtelee avoimesta haastattelusta jäseneltyyn haastatteluun. Teemahaastattelun etuna on, että tutkija voi tarkentaa ja esittää lisäkysymyksiä keskustelun edetessä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 87-88.)

Teemahaastattelurungon tehtyä, pyysin tarkistusta ohjaajaltani sekä kysyin mielipiteen työelämäedustajalta. Tämän jälkeen testasin teemahaastattelurungon tuttavallani, jonka jälkeen korjasin epäselviä kysymyksiä. Teemahaastattelurungon laatiminen oli herkkä vaihe, koska sen piti ottaa huomioon kohderyhmäni elämäntilanne.

Haastattelun etuna pidetään joustavuutta. Haastattelutilanteessa tutkijalla on mahdollisuuksia oikaista väärinkäsityksiä, toistaa kysymyksiä, selventää sanamuotoja ja käydä keskustelua haastateltavan kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85-86.) Haastattelutilanteet pidettiin rauhallisesti, niin että haastateltavat ymmärsivät kysymykset. Ennen haastattelun aloittamista kaikki kysymykset käytiin läpi. Haastateltaville kerrottiin mitä sosiaalinen tuki -käsite tarkoittaa. Tämän lisäksi minulla oli mahdollisuus selostaa ja tarkentaa väärinymmärrettyjä kysymyksiä kesken haastattelun. Haastattelut toteutin lokakuun ja marraskuun aikana vuonna 2020. Haastattelut pidettiin kaikki suomen kielellä.

Kun haastattelut päättyivät, litteroin aineiston. Litterointi tarkoittaa erilaisten tallenteiden muuttamista tekstimuotoon. Tavallisesti haastatteluaineisto kirjoitetaan tekstimuotoon mahdollisimman sanatarkasti. (Kananen 2015, 160.) Opinnäytetyössäni sanatarkka litterointi ei ollut mahdollista, koska haastattelutilanteissa piti usein selittää kysymykset. Haastateltavilla oli hieman heikko suomen kielen taito, joten jouduin esittämään kysymykset selkeämmin.

5.3 Aineiston analyysi

Sisällönanalyysillä tarkoitetaan menetelmää, jolla analysoidaan dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Tällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetysti ja yleisesti. Systemaattinen aineiston tarkastelu lähtee litteroidusta tekstistä. Pelkkä aineiston luokittelu tai vastauksien järjestäminen ei ole sisällönanalyysiä, vaan tarkoitus on saada kerätty aineisto järjestettyä johtopäätösten tekoa varten. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117, 145-147.)

Sisällönanalyysiä voidaan tehdä kolmesta eri lähtökohdasta. Ensimmäinen on aineistolähtöinen sisällönanalyysi, jossa aineisto ohjaa analyysin tekoa. Toinen on teoriaohjaava analyysi, jossa teoria voi toimia apuna ohjaten analyysiä, mutta analyysi ei pohjaudu suoraan teoriaan. Analyysistä on siis tunnistettavissa aikaisemman tiedon vaikutus, mutta sen merkitys on olla

lähinnä uusia ajatusuria aukova. Teorialähtöinen analyysi puolestaan nojaa selvästi johonkin tiettyyn teoriaan, malliin tai auktoriteetin esittämään ajatteluun. (Tuomi & Sarajärvi 2018,108-110; Tuomi & Sarajärvi 2009, 96-97.)

Aineiston analysoinnin alkuvaiheessa on käytetty aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, koska tällä tavalla on pystytty nostamaan esiin keskeisimmät asiat riippumatta siitä, miten ne suhteutuvat aiempiin tutkimuksiin. Tavoitteena oli kuvata tutkimusilmiöitä mahdollisimman tarkasti haastateltavien omakohtaisten kokemusten kautta. (Tuomi & Sarajärvi 2018,108-110; Tuomi & Sarajärvi 2009, 96-97.)

Kun litteroinnin tulos oli taulukoitu aineistolähtöisesti, taulukosta oli mahdollista päätellä, että yksinäisyyttä lievitetään sosiaalisen tuen eri muodoilla. Toisin sanottuna sosiaalisen tuen muotoja haetaan ystäviltä, sosiaaliviranomaisilta ja yhdistykseltä. Alla olevassa kuviossa (Kuva 1.) on hyödynnetty Kumpusalon (1991, 14) esittämää jakoa sosiaalisen tuen eri muodoista yhdistäen sen taulukon pääkategorian tuloksiin.

Kun taulukko oli valmis, aineisto kaipasi lisää tulkintaa. Tässä tutkimuksessa sovelletaan teoriaohjaavaa analyysiä, koska aineistolähtöinen analyysitapa ei yksin riittänyt kuvaamaan aineistoa. Olen myös halunnut säilyttää alunperin tekemäni taulukon, jota on tehty aineistolähtöisesti. Teoriaohjaavassa analyysissä analyysiyksiköt valitaan aineistosta kuten aineistolähtöisessäkin, mutta aikaisempi tieto ohjaa tai tukee analyysiä. Analyysiyksikkö voi olla yksittäinen sana, lause, lauseen osa tai ajatuskokonaisuus. Teoriaohjaavassa analyysissä aikaisemman tiedon merkitys ei ole teoriaa testaavaa vaan uusia ajatuksia aukovaa. Kumpusalon (1991,14) esittämä jako sosiaalisen tuen eri muodoista toimi tutkimuksessani apuna ja tarjoaa uutta näkökulmaa analyysini. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 108-110.)

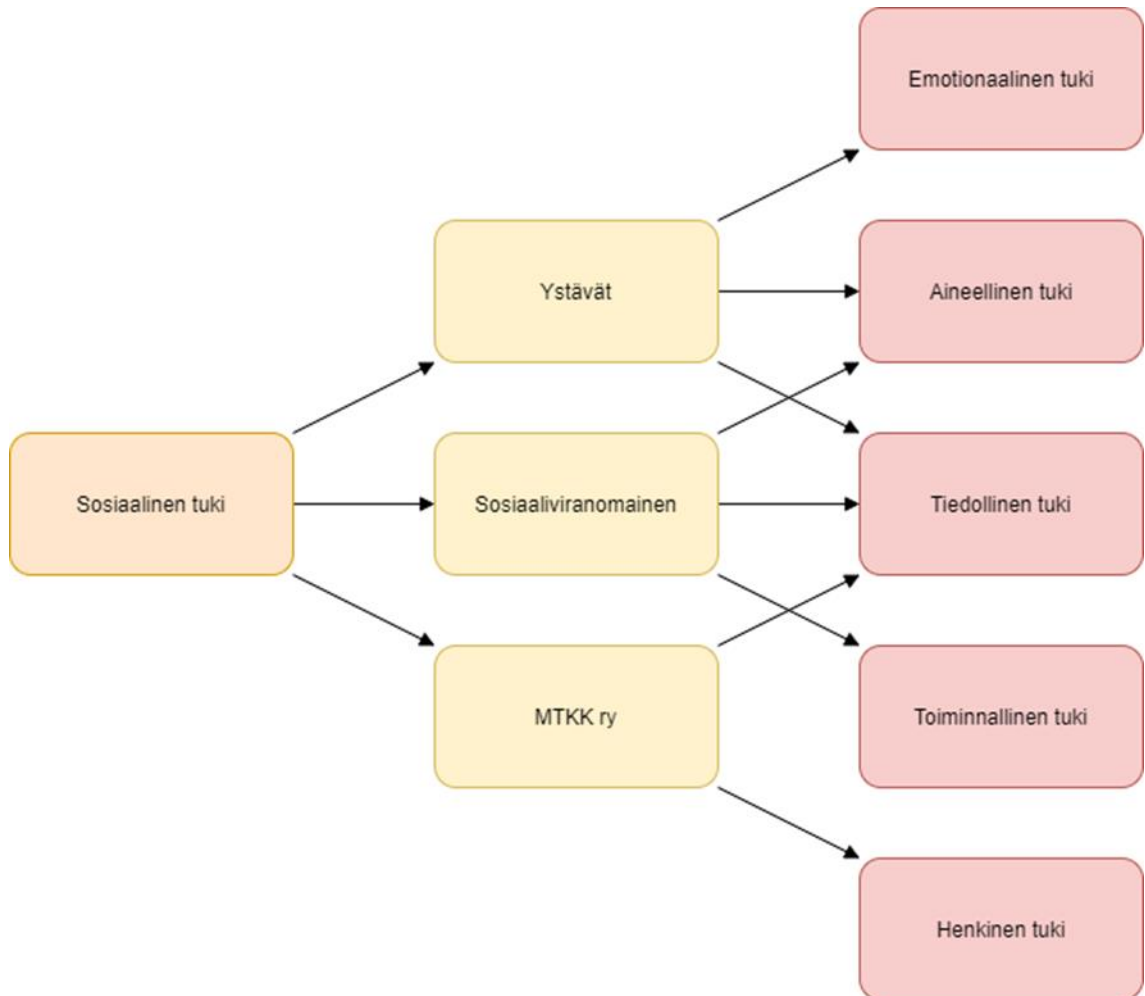
Tavallisesti sisällönanalyysissä päätetään, mikä kyseisessä aineistossa on olennaista ja tärkeää tutkimuksen kannalta. Tämän jälkeen kirjoitettu aineisto käydään läpi uudestaan ja etsitään asioita, jotka ovat olennaisia ja ne alleviivataan. Seuraavaksi alleviivattu aineisto kerätään yhteiseksi kokonaisuudeksi. Tämä koottu aineisto pelkistetään (reduointi) ja havainnoidaan eroavaisuuksia ja yhteneväisyyksiä, joiden perusteella aineisto luokitellaan omiin ryhmiinsä (klusterointi). Pelkistäminen tarkoittaa, että aineistosta etsitään vastauksia tutkimuksen tarkoitukseen. Pelkistetyistä ilmauksista muodostui alaluokat, josta luottiin yläluokat ja pääkategoria (abstrahointi). Pelkistetyt ilmaukset ovat ryhmitelty niin, että samaa asiaa tarkoittavat ilmaukset muodostavat alaluokan. (Kananen 2008, 91.)

Koin itselleni helpoimmaksi haastatteluiden läpi käymiseksi kirjoittaa haastattelut puhtaaksi mahdollisimman tarkasti eli litteroida. Nauhoitin haastattelut puhelinsovelluksen avulla. Jouduin kuuntelemaan haastatteluja monta kertaa peräkkäin. Litteroinnista tuli 6 sivua tekstiä. Syy vähäiseen litterointimateriaaliin oli se, että neljästä haastateltavasta kaksi oli vähäpuheisia ja heidän vastaukset olivat ytimekkäitä. Käytin nimimerkkejä H1, H2, H3 ja H4

anonymiteettisuojaan takia litterointivaiheessa. Aineistoanalyysin pariin pääsin marraskuun 2020 viimeisillä viikoilla. Tähän vaiheeseen kului 2 viikkoa. Kun kaikki haastattelut olivat kirjoitettuina, erottelin tekstistä asiat, jotka liittyivät haastattelun teemoihin ja tutkimuskysymyksiin. Litteroidusta aineistosta nousi esille yhtenäisiä vastauksia, joita alleviivasin. Tämän vaiheen jälkeen alkuperäisilmauksista luotiin pelkistetyt ilmaukset ja sitä kautta syntyivät ala- sekä pääluokat. Sisällönanalyysitaulukko (Taulukko 1) on tehty Sarajärven & Tuomen (2011, 110-112) ohjeistuksen mukaisesti.

<u>Autenttinen ilmaisu</u>	<u>Pelkistetty ilmaisu</u>	<u>Alakategoria</u>	<u>Yläkategoria</u>	<u>Pääkategoria</u>
Mulla on kavereita, minä soitan jos tarvitsen rahaa tai jos pitää mennä kävelylle. Yksinasuminen on tylsää.	Ystävä tukee aineellisesti ja emotionaalisesti. Yksinasuminen on haastava.	Ystävien myönteinen vaikutus nuorille sekä aineellisenä että emotionaalisenä sosiaalisena tukena.	Ystävä antava tuki yksinäisyyden lievittämiseen.	Yksinäisyyden lievittäminen sosiaalisen tuen eri muodoilla
Elämä on helppoa ja vaikeeta Suomessa. Onneksi kaveri on mukana aina. Tulomme yhdistyksen tiloihin viettää aikaa ja täällä oppii uusia asioita. Me istutaan ja jutellaan.	Elämä Suomessa näyttyy haasteellisena, jos on yksin. Yhdistystoiminta pitää ovet auki nuorille. Nuoret kokevat tulevaisuutta hyväksytyksi.	Ystävien ja yhdistystoiminnan myönteinen vaikutus nuorille emotionaalisesti, tiedollisesti ja henkisesti.	Ystävä ja yhdistystoiminnan antava tuki yksinäisyyden lievittämiseen	Yksinäisyyden lievittäminen sosiaalisen tuen eri muodoilla
Minun kaveri auttaa jos minä tarvitsen rahaa laskuihin. Kaverin kanssa teemme joskus koulutehtäviä. Olisi hyvää jos olisi enemmän suomalaisia ystäviä.	Ystävä on keskeinen rooli. Ystävä on läsnä arkielämän liittyvissä asioissa. Suomalaisia ystäviä kaivataan.	Ystävä myönteinen vaikutus aineellisesti ja tiedollisesti.	Ystävä antava tuki yksinäisyyden lievittämiseen.	Yksinäisyyden lievittäminen sosiaalisen tuen eri muodoilla
Jos minä tarvitsen apua, soitan minun sosiaalityöntekijälle ensin.	Jotkut kokevat saavansa enemmän tukea omalta sosiaalityöntekijältä, johon on jo kiintynyt.	Sosiaalityöntekijän myönteinen vaikutus aineellisesti ja toiminnallisesti.	Sosiaalityöntekijän antava tuki yksinäisyyden lievittämiseen.	Yksinäisyyden lievittäminen sosiaalisen tuen eri muodoilla

Taulukko 1: Ote sisällönanalyysitaulukosta

Kuva 1: Ajatuskartta sosiaalisen tuen muodoista

Laadullisen tutkimuksen yhteydessä puhutaan usein sisällönanalyysin jaottelusta joko induktiiviseen eli yksittäisestä yleiseen tai deduktiiviseen eli yleisestä yksittäiseen analyysiin. Tämä kaksijakoisuus pohjautuu tulkintaan tutkimuksessa käytetystä päättelystä. Teorialähtöisessä analyysissä päättelyn logiikka yhdistetään yleensä deduktiiviseen päätelmään. Täten aiempi tiedetty määrittää, kuinka tutkittava ilmiö käsitteenä määritellään. Tutkimustulos joko uudistaa tai vahvistaa jo havaittuja asioita tai ilmiöitä. Tässä opinnäytetyössä käytin analysointimenetelmänä induktiivista sisällönanalyysiä, koska haluaisin edetä aineiston ehdoilla ja korostaa haastateltavien vastauksia. Toinen syy menetelmäni valintaan oli se, että aikaisempia tutkimuksia löytyy aiheestani hiukan hajanaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 110-111.)

5.4 Eettisyyden ja luotettavuuden tarkastelu

Eettisyys- ja luotettavuuskysymykset ovat hyvin olennainen ja merkittävä osa opinnäytetyösäni. Ensinnäkin haastateltavat olivat haavoittuvassa asemassa olevia nuoria aikuisia, jotka asuivat Suomessa ilman omia läheisiä. Toinen syy on se, että haastattelin nuoret kasvotusten, jossa he pääsivät itse kertomaan suullisesti omasta tilanteestaan. Nuorille on huomattavasti vaikeampaa puhua tilanteestaan kasvotusten tuntemattomalle henkilölle verrattuna siihen kuin vastaisivat esimerkiksi kyselyn avulla. Näiden lisäksi aihe on itsestään myös herkkä ja muistoja tuottava asia. Haastatteluosuus oli siis tärkeä tehdä huolellisesti. Esittämäni kysymykset ovat saattaneet herättää nuorilla erilaisia tunteita. Kuitenkin nuoret ovat osallistuneet tutkimukseen tietoisesti ja omasta tahdostaan. He ovat halunneet vaikuttaa ja tuoda äänensä kuuluville opinnäytetyöni avulla.

Tutkimusetiikan näkökulmasta hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen noudattaminen, eli rehellisyys, tarkkuus tutkimustyössä ja yleinen huolellisuus sekä muiden tutkijoiden työn ja saavutusten asianmukainen kunnioitus ja huomiointi. Rehellisyyttä ja tarkkuutta vaaditaan myös tulosten tallentamisessa ja esittämisessä. Koko opinnäytetyön prosessi on ollut eettisesti arka, joten olen tehnyt työtäni huolellisesti ja oikein. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2020, 5.)

Ennen tutkimusta osallistujille kerrottiin mitä opinnäytetyö pitää sisällään. Aineisto on aitoa silloin kun tutkija ja tutkittava ovat yhteisymmärryksessä aiheesta. (Hirsjärvi ym. 2015, 25.) On kerrottu, että osallistuja voi myös keskeyttää osallistumisensa tutkimukseen milloin tahansa. Kaikkien haastateltavien kanssa on käyty läpi tarkasti mistä tutkimuksesta on kyse, ja miten heidän vastauksia analysoidaan. Opinnäytetyössä suojattiin haastateltujen henkilöiden anonymiteetti. Opinnäytetyön haastatteluiden sisällöt säilytettiin turvallisessa paikassa. Luotettavuutta vahvistetaan sillä, ettei opinnäytetyössä paljasteta nuorten nimiä eikä muuta tunnistettavaa asiaa. Aineisto tuhottiin asianmukaisesti tutkielman valmistuttua. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 178.)

Eettisyys on tutkimuksessa tieteellisen tekemisen lähtökohta. Tutkimuksen etiikka voidaan jaotella kahteen osa-alueeseen: sisäiseen ja ulkoiseen etiikkaan. Sisäisellä etiikalla tarkoitetaan tieteenalan luotettavuutta ja todellisuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että tarkastelukohteena on suhde tutkimuskohteeseen, tavoitteeseen ja tutkimuksen kokonaisuuteen. Sisäiseen alueeseen sisältyy tiedeyhteisön säännökset, esimerkiksi se, kuinka tuloksia raportoidaan, ketkä osallistuvat tutkimukseen ja aineiston hankkiminen. Johtopäätökset eli niin sanotusti tulkitut merkitykset ovat valideja, kun ne vastaavat tutkimushenkilöiden ajatuksia. Tutkija ei saisi ylitulkita tutkimushenkilöiden puheita tai niiden merkitystä. Tieteen ulkopuoliseen etiikkaan kuuluu se, kuinka ulkopuolelta tulevat asiat ja tekijät voivat vaikuttaa aiheeseen ja tutkimukseen. Haastateltaville on kerrottu, etten edusta mitään organisaatiota. Haastateltavat nuoret

aikuiset olivat itselleni vieraita, joten tuttuus ei vaikuttanut haastatteluaineistoon. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 172-174.)

Trauman tai ahdistavien kysymyksiä työstäminen on ollut opinnäytetyössäni huomion keskipiste. Haastateltavat nuoret ovat tulleet sellaisista maista, joissa on ollut sotaa jo pitkän aikaa. Jos he eivät ole itse henkilökohtaisesti kokeneet sotaa, niin heidän vanhemmat ovat todennäköisesti kokeneet tai sodan vaikutukset ovat olleet läsnä heidän lapsuudessaan. Vaikka suurin osa tutkimuskysymyksistäni ovat neutraaleja ja ne käsittelevät Suomessa asumista ja oleskelua, niin silti ne saattavat herättää muistoja jollain tavalla.

Laadullisen tutkimuksen on oltava sekä luotettava että eettisesti vankka. Opinnäytetyön aiheessa oli monenlaisia käsitteitä ja sen takia ei ollut helppoa löytää tarpeeksi luotettavaa ja tuoretta teoreettista tietoa. Työaika kului paljon luotettavan teoreettisen pohjan keräämiseen. Eettisen hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu muun muassa tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmät. Asetettujen vaatimusten mukaisesti on tehtävä tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja raportointi. Kaikki opinnäytetyön vaiheet ovat olleet omalla tavallaan vaativia ja työläitä. Hyvään ja eettisesti tehtyyn opinnäytetyöhön kuuluu aikaa ja resursseja tutkijalta. Ennen tutkimuksen aloittamista tein opinnäytetyösopimuksen työelämäedustajani kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 150-151; Hirsijärvi ym. 2009, 24-27.)

Tutkimusprosessi voi olla altis erilaisille virheille, jotka voivat heikentää tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan mitata validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkitaan oikeita asioita ja reliabiliteetilla puolestaan tarkoitetaan tutkimustulosten pysyvyyttä eli tulosten toistettavuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tutkimus toistetaan, saadaan samat tulokset. (Hirsijärvi ym. 2009, 338, 343.) Olen analysoinut haastattelun aineiston objektiivisesti ja ennakkoluulottomasti. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa siinä kaikki käytetyt tutkimukset ja materiaalit. Opinnäytetyössä väärin hakusanojen tai väärin tietokantojen käyttäminen voi johtaa heikkoihin tuloksiin. Aineiston luotettavuutta pyrin lisäämään käyttämällä mahdollisimman tuoreita tutkimuksia verkkomateriaalien osalta (Eskola- Suoranta 2005, 214-215). Aineistojen julkaisuvuodet ovat rajattu opinnäytetyössäni verkkomateriaalien kohdalta, mutta joissain kohdissa olen tehnyt poikkeuksen ja käyttänyt hieman vanhempia kirjalähteitä, jotka ovat vaikuttaneet luotettavilta. Kirjojen julkaisuvuosien osalta raja oli joustavampi. Minulle on ollut tärkeämpi kirjan sisältö kuin kirjan julkaisuvuosi.

6 Tulokset

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyöni tulokset. Olen käsitellyt tuloksia haastattelun teemojen mukaan. Teemat ovat sosiaalinen tuki, itsenäistyminen, syrjäytyminen sekä tulevaisuus ja haasteet. Haasteet -teema on nivottu muihin teemoihin. Tulosten käsittely haastatteluteemojen mukaan on luonteva siksi, koska tällä tavoin saadaan aineistosta tarkemmin tietoa.

6.1 Haastateltavien taustatiedot

Alussa haastateltavilta kysyttiin hieman taustatietoja. Haastateltavat olivat kotoisin Lähi-Idästä ja Pohjois-Afrikasta. Haastateltaviin kuului kolme miestä ja yksi nainen eli yhteensä on haastateltu 4 henkilöä. Nuorten asumisaika poikkesi toisistaan, osa oli asunut Suomessa hieman pidempään kuin toiset. Kaikki olivat muuttaneet Suomeen turvapaikanhakijoina ja alaikäisinä ilman perhettä. Miespuoliset olivat kaikki käyneet peruskoulun Suomessa, mutta naispuolinen haastateltavani oli juuri parhaillaan suorittamassa peruskoulua aikuisopistossa. Haastattelihoista kaksi nuorta ovat edelleen ammattikoulun opiskelijoita, yksi heistä on jo työelämässä ja naispuolinen henkilö hankkimassa peruskoulun päättötodistusta. Kaikilla nuorilla oli harrastuksia kuten jalkapalloa, koripalloa ja uintia. Kaksi haastateltavista olivat olleet töissä viimevuosina, mutta nuorimmat eivät olleet ehtineet olla työelämässä. Nuorilla ei ole ollut pitkäaikaista työsuhdetta, vaan työt ovat olleet lähinnä pätkätöitä.

6.2 Itsenäistyminen

Taustatietojen jälkeen haastateltavilta kysyttiin itsenäistymiseen liittyviä kysymyksiä. Kaikki haastateltavista asuivat itsenäisesti. Yksin asuminen tuntui yksinäiseltä kaikkien mielestä, vaikka siihen liittyi omaa autonomiaa kuten kotiinpaluuajat. Nuorten mielestä itsenäistymiseen liitettiin erilaisia vastuutehtäviä kuten laskujen ja vuokran maksaminen. Nuorten mielestä kaikki täytyy tehdä itse, kun asuu itsenäisesti. Heidän mielestä nuorilla on paljon vastuutehtäviä yksinasumisen aikana. Nuorten mielestä yksin asuminen Suomessa ilman omia läheisiä on vaikeaa.

”Yksinasuminen on vaikea, kun ei ole omaa perhettä.” (H1)

”Yksinasuminen on tylsää Suomessa, varsinkin kun ei puhu suomen kieltä. Kaikki on niin erilaista.” (H3)

”Täytyy itse maksaa vuokraa, sähkölaskut ja itse huolehtia itsestä. Nuori on itse vastuussa asunnostaan. Jos rikot jotain niin täytyy itse maksaa.” (H2)

Kysyttäessä keneltä tai mistä nuoret saivat apua itsenäistymisen aikana, niin vastaus oli omaohjaaja tai sosiaalityöntekijä. Ryhmäkodin ohjaajalla on ollut suuri merkitys nuorten muuttaessa omaan asuntoon. Omaohjaaja oli auttanut asunnon etsimisessä ja tukien hakemisessa. Nuorten muuttaessa omaan asuntoon apua pyydettiin vain viranomaisilta, koska koettiin viranomaisten osaavan enemmän tukiasioista. Kaikki haastateltavat luottivat ja kääntyivät sosiaaliviranomaisten puoleen muutettuaan omilleen.

“Sain apua sosiaalityöntekijältä kun muutin paikkakunnalta toiseen.” (H3)

“Omaohjaaja löysi minulle asunnon ja hän auttoi minua tukien hakemisessa.” (H1)

Nuorten mielestä helpoin asia Suomessa itsenäistymisen liittyen on ollut se, että he voivat päättää omasta aikataulusta. Haastavinta on taas ollut se, että nuoret kokevat heillä olevan paljon vastuutehtäviä kuten kodinhoito, koulunkäynti ja viranomaisasiointi. Itsenäistyminen on ollut nuorten mielestä yksinäistä. Kysyttäessä nuorilta, minkä he olisivat tehneet toisin itsenäistymisen aikana, niin yksi nuorista vastasi, että olisi kannattanut opiskella enemmän. Nuoret sanoivat, että kun asuu yksin, niin on enemmän mahdollisuuksia toteuttaa omia unelmia. Tällöin kannattaisi keskittyä itsensä kehittämiseen.

“Helppoa itsenäistymisen aikana on se, että päätän itse, milloin nukun ja milloin herään. Kukaan ei pakota minua.” (H1)

“Vaikeinta on se, että pitää itse huolehtia taloudenhoidosta, hoitaa viranomaisasiointi, ja muistaa maksaa laskut ja tehdä koulutehtävät.” (H4)

6.3 Sosiaalinen tuki

Haastateltavat nuoret toivat esiin, että sosiaalinen tukiverkosto on rajallinen. Joillakin tukiverkostoon kuului myös suomalaisia ystäviä. Tukiverkosto koostui pääasiallisesti kavereista ja ystävistä. Haastateltujen nuorten tukiverkosto oli sidoksissa aikaan ja paikkaan. Sosiaalinen tukiverkosto muuttui nuorten elämäntilanteiden- ja vaiheiden mukaan. Oli aikoja, jolloin tukiverkostoon kuului enemmän ihmisiä ja joskus vähemmän. Yksinäisyys oli kaikkien elämässä läsnä. Nuoret mainitsivat tarvitsevansa muunlaista ystävää, joka pystyisi tukemaan heitä vaikeissa tilanteissa. Omat ystävät saattoivat olla samoissa tilanteissa kuin nuoret itse, joten toivottu tuki jäi vähäisiksi. Nuoret kokivat tyytyväisyyttä ja hyväksyntää omien ystävien seurassa.

”Minulla on enemmän maahanmuuttajataustaisia kavereita, on muutamaa suomalaisenkin.” (H2)

”Minulla on yksi hyvä kaveri. Hän auttaa aina.” (H1)

”Kun muutin Helsinkiin, minulla ei ollut silloin mitään kavergia. Helsingissä sain uusia kavereita. Alussa pyysin apua kaikesta asioista sosiaaliviranomaisilta.” (H3)

Nuoret pyytävät apua ja tukea lähes aina ystäviltään ja tuttaviltaan. Vastauksien perusteella tukea pyydetään kaikissa tilanteissa, mutta eniten tukea tarvitaan aineellisesti ja emotionaalisesti. Nuoret tarvitsevat tukea, kun tuntevat yksinäisyyttä tai kun tarvitsevat rahaa. Kaverilta saadaan myös läksyapua, mutta läksyjen tekemiseen kaivattiin enemmän apua suomalaisilta. Nuoret myös kokivat saaneensa eniten apua ystäviltä ja yksi heistä kertoi saaneensa apua myös sosiaaliviranomaisilta. Kaikki nuoret mainitsivat ensimmäisenä pyytäneen apua ja tukea ystäviltä, jonka jälkeen kääntyvät viranomaisten puoleen. Avun pyytäminen ystäviltä näyttää luotettavampana ja yksinkertaisempänä kuin viranomaisten. Suomen kielen oppiminen, laskujen maksaminen ja viranomaisasioiminen olivat tilanteita, jossa nuoret tarvitsivat eniten ystäviensä tukea. Näiden lisäksi ystävät olivat myös läsnä yksinäisyyden helpottamiseksi.

”Minun kaveri auttaa aina kun tarvitsen rahaa. Kelan tuki ei aina riitä. Minä myös autan häntä.” (H1)

”Saan apua kavereilta eniten raha-asioissa, ja jos tunnen yksinäisyyttä, soitan kaverille.” (H2)

”Mielestäni tarvitsen eniten apua koulutehtävissä, sen takia suomalainen ystävä olisi hyvä olla.” (H1)

”Ystävän kanssa teemme yhteistyötä, joskus hän osaa jotakin paremmin ja se auttaa minua.” (H2)

6.4 Syrjäytyminen

Nuoret vastasivat, että kavereilla on tällä hetkellä suuri rooli heidän elämässään. Kavereilta saadaan kaikenlaista tukea. Nuoret sanoivat, että perhe ja sukulaiset ovat myös tärkeitä heille, vaikka he eivät ole lähellä ja läsnä. Nuoret eivät maininneet minkälaista tukea he saavat omalta perheeltä tai sukulaisilta.

”Voin sanoa, että kaverilla on suuri rooli minun elämässäni, koska hän auttaa minua kaikessa.” (H1)

”Tällä hetkellä minun työkavereilla on suuri rooli elämässäni. He tukevat minua paljon.” (H3)

Nuoret kertoivat, että he ovat harvoin kokeneet syrjintää koulussa, työhaussa ja sosiaaliviranomaisten kanssa. Yksi nuorista oli kokenut syrjintää työhaussa, sillä hän oli hakenut töihin moneen paikkaan tuloksetta. Yleisesti ottaen nuoret olivat tyytyväisiä niihin mahdollisuuksiin ja tilaisuuksiin mitä olivat saaneet Suomessa. Yhteistyö sosiaaliviranomaisten kanssa on sujunut kokonaisuudessaan hyvin. Nuoret olivat myös sitä mieltä, että he voivat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. He voivat itse päättää asioiden aikataulusta. Kaikki nuoret olivat sitä mieltä, että he itse ohjaavat elämäänsä. Nuoret mainitsivat myös sen, että he äänestävät aktiivisesti mahdollisuuksien mukaan.

”Minä itse päätän omista asioista. Päätän mitä teen, mitä opiskelen ja milloin tulen kotiin.” (H4)

”Viranomaisasiointi joskus sujuu hyvin. Jos joku sosiaaliviranhenkilö päättää sinun asioista negatiivisesti niin et enää jaksaa asioida heidän kanssaan.” (H1)

”Minä äänestän sille kenelle haluan antaa ääneeni.” (H3)

Nuoret ovat tutustuneet MTKK ry:n toimintaan nuorisokodin ohjaajan, verkostoyhteisön ja omien ystävien kautta. Ohjaaja on tukenut paljon myös työn ulkopuolella. MTKK ry:n toiminta näyttäytyy myös yleishyödyllisenä toimintana, mutta nuoret kuitenkin toivovat enemmän harrastustoiminnan järjestämistä, jossa nuoret pääsisivät kokoontumaan ajanviettoon. Nuoret halusivat osallistua ja tutustua uusiin ihmisiin harrastustoiminnan kautta. MTKK ry:n kautta on myös saatu apua asumiseen liittyen. Kysyttäessä minkälaista apua MTKK:lla on ollut juuri nuorelle itselleen niin vastauksena on mainittu neuvonnan saanti. Nuoret mainitsivat, että MTKK ry on järjestänyt infotilaisuuksia, joissa nuoret ovat saaneet vertaistukea ja paljon neuvontaa. MTKK ry on myös se paikka, johon nuoret saavat tulla käymään ja juttelemaan milloin tahansa.

”MTKK on aktiivinen yhdistys, he ovat mukana monessa paikassa ja antavat paljon neuvoa nuorille. On tärkeää, että valtio tukee tällaista toimintaa koska sitä kautta nuoretkin saavat paljon apua. Nykyään Suomesta löytyy enemmän maahanmuuttajataustaisia nuoria, joten järjestöjen toiminta pitäisi laajentaa.” (H3)

”Ystävän kautta tutustuin, ja tämä on hyvä paikka. Olisi kivaa, jos järjestettäisiin nuorille jalkapallo pelejä, uintia ja leirejä.” (H2)

”Mielestäni olisi hyvää, jos MTKK järjestäisi urheilua nuorille tai jos kokoon-tuisimme yhdessä jossain kahvilassa tutustumassa muihin nuoriin.” (H4)

6.5 Tulevaisuus

Tulevaisuutta koskien nuorilla on paljon suunnitelmia. Joillakin oli suunnitelmissa suorittaa Suomen armeija, valmistua koulusta ja saada töitä. Kaikilla haastateltavilla oli tarkat tulevaisuuden suunnitelmat. Nuoret halusivat nähdä itsensä tulevaisuudessa hyvässä työpaikassa ja perustaa perheen. Nuoret tarvitsevat apua suunnitelmien toteuttamisessa luotettavia henkilöitä kuten suomalaisia tukiperheitä.

“Haluaisin päästää johtajuustehtävään. Sitä varten minun täytyy opiskella ja kehittää suomen kielen taitoani.” (H3)

“Suunnitelmani on saada töitä. Haluaisin nuoriso-ohjaajaksi. Täytyy tietenkin opiskella ensin, jotta pääsisin töihin. Koulunkäynnissä tarvitsen apua suomen kielessä.” (H2)

“Jos minulla olisi ollut suomalaisia tukiperheitä niin koulunkäynti olisi sujunut paremmin. Ystäväni auttaa joskus minua, mutta hän myös itse tarvitsee apua koulunkäynnissä.” (H1)

Suomen kieli näyttäytyy avain asemassa tulevaisuuden suunnitelmissa. Kaikki nuoret mainitsivat suomen kielen hyvin olennaisena ja merkittävänä tulevaisuuden portinavaajana. Ilman suomen kielen taitoa nuoret eivät koe pystyvänsä toteuttamaan suunnitelmiaan. Suomenkielisiä ystäviä ja tukiperheitä kaivataan todella paljon. Nuorten mielestä tulevaisuus näyttää valoisalta ja saavutettavalta.

“Suomesta parasta on turvallisuus. Suomessa elämä olisi parempi, jos omat läheiset olisivat lähellä tukemassa.” (H4)

“Haluaisin sairaanhoitajaksi, mutta ensin minun täytyy aloittaa pienin askelin koska suomen kieltä on kehitettävä” (H4)

“Elämä on hyvä Suomessa, koska kaikilla ihmisillä on oikeuksia. Täällä ihmiset ovat tasa-arvoisia ja kaikista pidetään huolta. Täällä ei ole sotaa.” (H2)

7 Johtopäätökset

Asetettuihin tutkimuskysymyksiin on saatu tutkimuksen kannalta riittävän määrän vastauksia. Opinnäytetyön pääkysymys oli, millaisia kokemuksia maahanmuuttajanuorilla aikuisilla on sosiaalisesta tuesta. Opinnäytetyön alakysymykset olivat, minkälaisia sosiaaliseen tukeen liittyviä haasteita maahanmuuttajataustaiset nuoret kohtaavat itsenäistyessään sekä millaiset ovat nuorten toiveet ja tarpeet MTKK ry:lle. Sosiaalisen tuen kokemus osoittautui hyvin tärkeäksi itsenäistymisen aikana maahanmuuttajanuorille aikuisille, koska sitä kaivattiin enemmän. Nuoret tarkastelivat itsenäistymisen selviytymistä taloudellisesta ja emotionaalaisesta näkökulmasta. Haastatteluaineiston perusteella itsenäistymisen liittyvissä asioissa on käännytty aina

sosiaaliviranomaisten puoleen. Syy tähän on ollut se, että sosiaaliviranomaisilta on saatu ammattitaitosta- ja taloudellista tukea. Sosiaaliviranomaiset ovat toimineet nuorille aineellisenä, -toiminnallisena- ja tiedollisena tukena itsenäistymisen aikana.

Haastatteluaineistosta merkittävä havainto oli, että nuoret hakevat sosiaalista tukea ensisijaisesti omalta ystävältä tai tuttavalta. Jos oma ystävä ei kykene tarjoamaan tukea, niin tällöin käännytään sosiaaliviranomaisten puoleen. Kuten edellä kävi ilmi, nuoret pyytävät tukea ystäviltä erityisesti, kun tuntevat yksinäisyyttä tai kun tarvitsevat aineellista tukea. Opinnäytetyöni vahvistaa Rantasen (2007) tutkimusta, jossa sekä Etelä-Afrikassa, että Suomessa turvaututaan oman ystävän tukeen, kun kohdataan emotionaalisesti vaikeita asioita. Ystävien tärkeä merkitys korostuu maahanmuuttajataustaisille henkilöille myös Kokkosen (2010, 90) väitöskirjassa. Tutkimuksen mukaan ystävän antama tuki on ollut emotionaalista ja tiedollista.

Kaikki haastateltavat mainitsivat toimivansa aktiivisesti jossain yhteisössä. Nuorilla oli paitsi ystäviä, he olivat myös mukana maahanmuuttajien työ-, koulutus ja kulttuuriyhdistyksessä. Nuoret kuvailivat MTKK ry:n toiminnan yleishyödylliseksi nuorille. Yhdistys on tarjonnut nuorille tiedollista- ja henkistä tukea. Yhdistyksellä on ollut avoimet ovet nuorille ja nuoret ovat voineet käydä paikan päällä milloin tahansa. Nuoret kokivat kuuluvansa johonkin MTKK ry:n kautta. Opinnäytetyöni vahvistaa muun muassa Kerkkäsen ja Säävälän (2015, 29-30) tutkimustuloksen, jossa havaittiin, kuinka sosiaaliset verkostot ja hengellisyyteen liittyvät resurssit vahvistavat maahanmuuttajien mielenterveyttä. Nuoret myös toivoivat yhdistykseltä enemmän harrastustoiminnan järjestämistä, jotta nuoret saisivat tutustua uusiin ihmisiin ja laajentaa sosiaalista tukiverkostoaan. Näin ollen nuoret kokisivat vertaistukea muiden samassa tilanteessa olevien nuorten kanssa. On kiinnostavaa havaita, että myös Mikkolan (2020, 87) tutkimuksessa yhdistystoiminta nähtiin sellaisena paikana, jossa saa olla oma itsensä.

Vastauksien perusteella ystävillä on tärkeä rooli nuorten elämässä. Ystävät, maahanmuuttajien työ-, koulutus ja kulttuuriyhdistys sekä sosiaaliviranomaiset korvaavat omalta perheeltä saatavaa sosiaalista tukea. Ystävät toimivat emotionaalisenä ja aineellisenä tukena. MTKK ry toimii taas tiedollisena ja henkisenä tukena nuorille. Sosiaaliviranomaiset toimivat viimesijaisena vaihtoehtona, ja heidän tukea haetaan kun tarvitaan ammattilaista- tai aineellista tukea. (Kuva 1). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksessa (2020,1) ilmenee kuinka sosiaaliset suhteet ovat tärkeitä yksinasuvien mielenterveyden hyvinvoinnille. Sellaiset sosiaaliset vuorovaikutussuhteet, jossa henkilön kykyjä arvostetaan ja jotka luovat turvaa ja rakkautta vahvistavat yksinasuvien mielen hyvinvointia.

Maahanmuuttajataustaiset nuoret aikuiset kohtaavat yksinäisyyden tunteen ja tuntevat suurta vastuuta itsenäistyessään. Nuoret kokivat tarvitsevansa apua ja tukea aikuisilta sekä itsenäistymiseen, että arkipäivän liittyvissä asioissa. (Pukkio & Hipp 2016, 9) Haastatteluaineiston

perusteella nuoret tarvitsivat myös erityistä tukea koulunkäynnissä. Tämä opinnäytetyö vahvistaa osittain pohjoismaiden yhteistyössä tehtyä tutkimusta (Borsch ym 2018, 1-11), jossa tuli esille pakolaisten mielenterveysongelmat. Tutkimuksen mukaan nuorten pakolaisten mielenterveys oli huonompi kuin etnisten vähemmistöjen ja syntyperäisten samanikäisten. Osa mielenterveysongelmista liittyi muuton jälkeisiin tekijöihin, kuten syrjintään ja heikkoon sosiaaliseen tukeen. Haastateltavat nuoret kokivat eniten yksinäisyyttä kotona, mutta vähemmän kodin ulkopuolella. Nuoret mainitsivat tarvitsevansa luotettavia aikuisia lähelleen. Samanlainen havainto ilmenee Kokkosen väitöskirjassa, jossa maahanmuuttajataustaiset kaipasivat aktiivisesti menetettyjä vuorovaikutussuhteita (Kokkonen 2010, 119).

Opinnäytetyön haastatteluaineistossa suomen kielen taito nähtiin vaikuttavan sosiaalisen tukeen. Puutteet kielitaidossa koettiin työllistymisen ja koulutuksen rajoittavana tekijänä. Kaikki haastateltavani nuoret mainitsivat pärjäävänsä Suomessa ainoastaan suomen kielentaidon avulla. Nuoret kokivat, että suomen kielen taito määrittelee heidän tulevaisuuden suunnan. Saadakseen hyvää työtä täytyy olla koulutus. Koulutuksen saaminen edellyttää kielitaitoa. Aikaisempien tehtyjien tutkimuksen tulokset tukevat opinnäytetyöni tuloksia. Mikkola (2020,82) on tutkimuksessaan selvittänyt, kuinka vastaanottavassa yhteiskunnassa arvostetaan paikallista hankittua työkokemusta ja kielen osaamista. Norjassa tehdyssä tutkimuksessa (Staiton & Ambo & Johansen 2019) selvitettiin, että heikko kielitaito oli yhteydessä mielenterveyteen. Mielenterveysongelmat olivat yleisempiä niillä, jotka jäivät ilman sosiaalista tukea (20 %) verrattuna niihin, joilla oli sosiaalista tukea.

Haastatteluaineiston perusteella suomen kielen taito liittyy sosiaalisen tukiverkoston kasvamiseen. Voidaan olettaa, että nuoret pitivät suomen kielen taitoa yhtenä ratkaisevana tekijänä oman sosiaalisen tukiverkoston rikastuttamiseen. Suomen kielen taidolla ja sosiaalisella tuella on vuorovaikutuksellinen yhteys. Laaja sosiaalinen tukiverkosto on yhteydessä kielen taidon kehittymiseen. Taskinen (2017) väitöskirjassaan on todennut, että kielitaidolla ja osallisuudella on syy-seuraus-suhde. Yksilön lähimmällä yhteisöllä on suuri vaikutus siihen mitä yksilö arvostaa. Kohdemaan kielen taito puolestaan on keskeinen kotoutumisen edistäjä. (Taskinen 2017, 51)

Haastatteluvastauksien perusteella nuorilla on tarkat tulevaisuuden suunnitelmat. Toiveena olisi saada opinnot valmiiksi, saada hyvä työ ja perustaa perhe. Nuoret toivoivat saada suomalaisia ystäviä ja tukiperheitä, koska näin ollen he olisivat askeleen edellä tulevaisuuden suunnitelmia kohti. Nuoret halusivat laajentaa ja rikastuttaa sosiaalista tukiverkostoaan. Nuoret mainitsivat tarvetta tukihenkilölle, joka pystyy tarjoamaan laajemmin apua erilaisissa arjen askareissa. Vastauksien perusteella tulevaisuus näytti valoisalta ja mahdolliselta.

Nuoret viihtyvät Suomessa ja uskovat pystyvänsä toteuttamaan unelmiaan. Nuoret kokevat olonsa turvalliseksi Suomessa ja saavat perustarpeensa tyydyttyksi. Nuorilla on ympärillä

luotettavia ihmisiä, he tulevat hyväksytyksi ja rakastetuksi. Kaikki nuoret olivat sitä mieltä, että he voivat itse päättää omista asioistaan. Se oli hyvin tärkeä seikka, sillä se merkitsee nuorten voivan hyvin. Haastattelun perusteella on havaittu, että nuoret pärjäävät yksin, mutta uusien ja luotettavien aikuisten tuki tulisi tarpeeseen.

Haastatteluaineiston perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että haastateltavillani nuorilla elämä sujuu suhteellisen hyvin. Kaikilla oli edes yksi hyvä ystävä, josta saivat sosiaalista tukea. Nuoret hakivat ja saivat sosiaalista tukea ystäviltä, yhteisöstä ja sosiaaliviranomisilta heidän omien tarpeiden mukaan. Nuoret toivoivat MTKK ry:ltä enemmän harrastustoiminnan järjestämistä. Haastatteluiden perusteella nuoret kaipasivat selkeästi myös suomalaisten perheiden tai aikuisten tukea. Itsenäistyminen ja yksinasuminen toivat nuorille lisää haasteita elämälle koulukäynnin lisäksi.

8 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut hyvin opettavainen ja uusia perspektiivejä antava kokemus. Uuden oppiminen on tapahtunut haastatteluvastauksien analysoinnin eli tuloksen yhteydessä. Olen päässyt haastattelemaan rohkeita maahanmuuttajataustaisia nuoria aikuisia, jotka ovat käyneet läpi itsenäistymisen vaiheita heille entuudestaan vieraassa maassa. Tämän opinnäytetyön myötä, olen saanut paljon tietoa ja taitoa tulevaisuuden uralleni. Koen, että olen onnistunut opinnäytetyön tavoitteissa. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin on saatu kattavat vastaukset, joiden perusteella MTKK ry on pystynyt parantamaan toimintansa, vastaukset ovat myös luoneet uusia ideoita jatkotutkimuksiin. Opinnäytetyön prosessi on opettanut minua itsenäiseen työskentelyyn.

Yhteistyö työelämän edustajan kanssa on sujunut ongelmitta, ja he ovat tarjonneet tukea opinnäytetyöprosessin etenemisessä. Koen tärkeäksi asiaksi, että sain tehdä yhteistyötä MTKK ry:n kanssa nuorten osallistumisen edistämiseksi. Yhdistyksellä on paljon nuoria aikuisia jäseninä. Viime vuoden aikana yksintulleiden maahanmuuttajien nuorten osuus on ollut kasvussa, se on näkynyt myös yhdistyksen jäsen määrässä. Opinnäytetyöni tulos tarjoaa mahdollisuuden MTKK ry:lle kehittää toimintaa niin, että se vastaisi paremmin nuorten tarpeita ja odotuksia. Opinnäytetyöni tulokset voivat hyödyttää yhdistyksen tulevia projekteja ja edesauttaa yhdistyksen kehittämistyötä.

Maahanmuuttajien osuus Euroopassa ja Suomessa on lisääntynyt ja on lisääntymässä. Suurin osa maahanmuuttajista on nuoria sekä vailla koulutusta ja työtä (Martikainen & Pitkänen 2020, 23.). Mielestäni oikeanlainen kotouttamisohjelma olisi paitsi taloudellisesti kannattava myös inhimillisesti järkevää. Nopea tarttuminen toimeen ja ongelmien ennalta ehkäisy olisi suotava kuin ongelmien korjaaminen. Erialaisten tutkimuksien, kyselyiden ja haastatteluiden

kautta voimme oppia paljon, jotta pystyisimme saavuttamaan parempaa ymmärrystä pitkälle tulevaisuuteen.

Nuorten yksinäisyys on yhä ajankohtainen asia. Haastateltavani nuoret eivät olleet sosiaalisesti eristäytyneistä, mutta he kokivat yksinäisyyttä. He kaipasivat enemmän yhdessäoloa ja yhteisöllisyyttä. Oletukseni osoittautuivat oikeiksi, jossa nuoret maahanmuuttajataustaiset aikuiset tarvitsevat monipuolista tukea kun asuvat yksin ja itsenäistyvät.

Opinnäytetyössäni suunnitteluvaihe ja teoreettinen osuus sujui aikataulun mukaisesti. Teoreettinen osuus asetti hieman hankaluuksia, koska olisin kaivannut enemmän tuoreita lähteitä käsitteisiin. Toteutusvaiheessa tuli pieniä viivästyksiä, mutta se on saatu tehtyä suhteellisen lyhyessä ajassa. Nuorten vastauksissa oli useita yhtäläisyyksiä, jotka vaativat enemmän pohdiskelua ja analysointia. Harmillisena asiana koin sen, että muutama nuorista oli vähäpuheisia. Nuorten suomen kielen taito hankaloitti haastatteluvastauksien saamista, sen lisäksi nuoret olivat ujoja. Haastattelutilanne saattoi olla uusi ja jännittävä tilanne heille. Nuoret eivät myöskään maininneet, mikäli he saisivat sosiaalista tukea omalta perheeltä tai sukulaisilta, joten tämä osuus jäi hämäräksi. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston laadulla on enemmän merkitystä kuin määrällä. Sisällönanalyysin aikana tuli muutoksia aineiston analyysitapaan. Alunperin olin edennyt aineistolähtöisen analyysin avulla, jonka jälkeen aineistosta nousi uusia tulkintoja. Analyysitapa muutettiin teoriaohjaavaan analyysiin, koska tällä tavoin oli mahdollista säilyttää aineiston arvoa peilaten samalla aikaisempaan tietoon.

Toteutusvaihe on aloitettu ilman ennako-odotuksia. Haastatteluvaiheen päätyttyä, olen ollut todella yllättynyt haastatteluaineiston yhtäläisyyksistä. Tämä lisää opinnäytetyön luotettavuutta. Haastatteluaineistosta nousi esille eroavaisuuksia syrjinnän kokemuksessa. Esimerkiksi nuoret, jotka kokivat enemmän syrjintää, olivat asuneet pidempään Suomessa. Eettisyys ja luotettavuus ovat keskeisempiä asioita opinnäytetyössäni, joita olen pitänyt mielessä alusta asti. Haastateltavat nuoret ovat innokkaasti osallistuneet ja he ovat halunneet tuoda äänensä kuuluville opinnäytetyöni kautta. Nuoret halusivat kertoa myös toiveista yhdistyksen toimintaa kohtaan, jotta yhdistyksen toiminta saataisiin kehitettyä vastaamaan heidän odotuksiaan.

Kehittämisehdotuksia on esitetty työelämäkumppanille yhdistyksen nuorisotoiminnasta opinnäytetyöni tulosten perusteella. Yhdistyksen kanssa yhteistyö jatkuu opinnäytetyön jälkeenkin. Edessämme on erilaisia kehittämishankkeita, joita olemme alkaneet jo työstämään. Tuloksia tarvitaan tulevaan hankkeeseen ja sen järjestämisen tiedon pohjaksi.

Opinnäytetyöni tuloksia voisi hyödyntää nuorten kanssa tehtävässä työskentelyssä sekä erityisesti kolmannen sektorin toimintasuunnitelmassa. Haastattelutuloksien perusteella voidaan todeta, että yhdistyksien ja järjestöjen toiminta täydentävät julkisen sektorin niin sanotusti puuttuvaa palaa. Opinnäytetyön tulokset viittaavat siihen, että yhdistystoiminnalla on suuri merkitys kansalaisille sosiaalisen tukiverkoston tarjoamisessa. Esimerkiksi MTKK ry on

tarjonnut nuorille osallistumista, tukea ja tietoa. Mielestäni yhdistyksille tulisi tarjota enemmän resursseja, jotta he voisivat tavoittaa omia asiakasryhmiä paremmin.

Yhtenä jatkotutkimusaiheena olisi kiinnostavaa kartoittaa, kuinka harrastustoiminnan järjestäminen ja tukihenkilön saaminen vaikuttaa nuorten sosiaalisen tuen kokemuksiin. Olisi mielenkiintoista selvittää harrastustoiminnan ja suomalaisen tukihenkilön vaikutus yksinäisyyden kokemukseen.

Lähteet

Painetut

Aapola, S. Ketokivi, K.(toim.) 2005. Polkuja ja poikkeamia. Aikuisuutta etsimässä. Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino 7. painos.

Gothi, R. & Siirto, U. (toim.) 2016. Pakolaisuudesta kotiin. Helsinki: Gaudeamus.

Harinen, P. & Alitolppa-Niitamo, A. 2003. Nuoret kulttuurisessa välimaastossa. Teoksessa: P.Harinen (toim.) Kamppailuja jäsenyyksistä: Etnisyys, kulttuuri ja kansalaisuus nuorten arjessa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13.-14., osin uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. 2015. 20. painos. Porvoo: Bookwell.

Kananen J. 2008. Kvali: Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisusarja ISSN 1456-2332; 93.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Tampereen Yliopistopaino Oy Juvenes Print.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: WSOYpro.

Laine, T., Hyväri, S.& Vuokila-Oikkonen, P. (toim.) 2010. Syrjäytymistä vastaan. Latvia: Livonia Print.

Lyytinen, P., Korhokangas, M. & Lyytinen, H. 2006. Näkökulmia kehityspsykologiaan. Helsinki: WSOY, 268-270

Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L., Ruoppila, I. Ihmisen psykologinen kehitys. 2014. Jyväskylä: PS-kustannus.

Pukkio, S. & Hipp, T. (toim.) 2016. Mikä jälki jää? - Opas lastensuojelun jälkihuoltotyöhön. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.

Sarason, Irwin G. & Sarason, Barbara R. 2009: Social Support: Mapping the construct. Journal of Social and Personal Relationships.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannus-osakeyhtiö Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 9., uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vilkko-Riihelä, A. 2014. Psykologia. Helsinki: Sanoma Pro. 1.-3. painos.

Sähköiset

Aaltonen, S., Berg, P., Ikäheimo, S. 2015. Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. Nuorisotutkimusseura. Helsinki. Viitattu 28.9.2020. <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuoretluukulla.pdf>

Borsch, A., Montgomery, C., Gauffin, K., Eide, K., Heikkilä, E., Jervelund S. 2018. Health, Education and Employment Outcomes in Young Refugees in the Nordic Countries: A Systematic Review. Tutkimus. Viitattu 7.10.2020. <https://journals-sagepub-com.nelli.laurea.fi/doi/full/10.1177/1403494818787099>

Gissler, M., Kekkonen, M., Känkänen, P. 2018. Nuoret palveluiden pauloissa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Vuosikirja. Viitattu 29.9.2020. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137198/THL_TEE030_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Honkakoski, A., Kinnunen, P., Vuorijärvi, P. 2016. Nuorten aikuisten sosiaalisen tuen tarpeet ja niihin vastaaminen. Tutkimus. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Oulu. Viitattu 6.10.2020. http://www.sosiaalikollega.fi/poske/julkaisut/julkaisusarja/julkaisu_41_nuorten aikuistensosiaalisentuentarpeet

- Kivivuori, J. (toim.) 2009. Nuorten syrjäytyminen ja rikollisuus: Suomessa tehdyn tutkimuksen ja sen katvealueiden kartoitusta. Viitattu 20.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152521/94_nuorten_syrj_ytyminen.pdf?sequence=1
- Kokkonen, L. 2010. Pakolaisten vuorovaikutussuhteet. Keski-Suomeen muuttaneiden pakolaisten kokemuksia vuorovaikutussuhteistaan ja kiinnittymisestä uuteen sosiaaliseen ympäristöön. Jyväskylän yliopisto: Humanistinen tiedekunta. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/25577/9789513940683.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Korkiamäki, R. 2013. Kaveria ei jätetä. Sosiaalisen pääoma nuorten vertaissuhteissa. Viitattu 5.10.2020. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/68124/978-951-44-9124-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kotouttaminen. 2012. Lapset ja nuoret. Viitattu 8.2.2021. <https://kotouttaminen.fi/lapset-ja-nuoret>
- Känkänen, P., Kekkonen, M., Gissler, M. 2019. Nuorten palvelusolmut auki. THL. Tutkimus. Viitattu 28.9.2020. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137925/URN_ISBN_978-952-343-310-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Laajasalo, T. & Pirkkola, S. 2012. Ennen kuin on liian myöhäistä. Raportti. Viitattu 15.1.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90874/URN_ISBN_978-952-245-6861.pdf?sequence=1
- Lögberg, U., Nilsson, B. & Kostenius, C. 2018. Thinking about the future, what's gonna happen?"—How young people in Sweden who neither work nor study perceive life experiences in relation to health and well-being. Tutkimus. Viitattu 3.10.2020. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17482631.2017.1422662>
- Maahanmuuttajien työ-, koulutus ja kulttuuriyhdistys. 2020. Viitattu 17.9.2020. www.mtkk.fi
- Martikainen, T. & Pitkänen, P. (toim.) 2020. Muuttoliikkeiden vuosisata. Siirtolaisuus instituutti. Turku: Painoslama. Viitattu 10.10.2020. <https://siirtolaisuusinstituutti.fi/wp-content/uploads/2020/06/j37www.pdf#page=86>
- Mikkola, L. 2006. Tuen merkitykset potilaan ja hoitajan vuorovaikutuksessa. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 10.10.2020. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13414/9513927288.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Mikkola, L. 2009. Sosiaalinen tuki työssä: Katsaus 2000-luvun tutkimuskirjallisuuteen. Artikkel. Viitattu 16.9.2020. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/22824/Prologi2009_26-47_Mikkola.pdf?sequence=1

- Mikkola, J. 2020. Kulttuuriset jännitteet maahanmuuttajanuorten kertomuksissa työhön ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvästä osallisuudestaan. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Viitattu 5.12.2020. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/121723/Mikkola-Joel.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Ranta, M. & Mäkäraainen, S. 2016. Itsenäistyminen. Nuortenlinkki. Viitattu 4.2.2021. <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/mielenterveys/itsenaistyminen>
- Nuorisolaki 1285/2016. Viitattu 1.9.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- Nuorten elinolot ja hyvinvointi. 2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 28.9.2020. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjaytyminen/nuorten-elinolot-ja-hyvinvointi
- Rantanen, P. 2007. Sosiaaliset verkostot sosiaalisen pääoman lähteenä Suomessa ja Etelä-Afrikassa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Tampere. Viitattu 10.10.2020. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/78020/gradu01834.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Salmela, J. 2006. Koetun sosiaalisen tuen pätevyuden, itsearvoituksen ja liikunnan yhteyksiä nuoruusiän kasvuvuosina. Jyväskylän yliopisto. Tutkimus. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/18015/1/951-39-2490-4.pdf>
- Straiton, M., Aambø, A., Johansen, R. 2019. Perceived discrimination, health and mental health among immigrants in Norway: the role of moderating factors. Tutkimus. Viitattu 11.10.2020. <https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-019-6649-9>
- Syrjäytyminen ja syrjäytymisen riskitekijät. 2018. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 29.9.2020. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjaytyminen/syrjaytyminen-ja-syrjaytyamisen-riskitekijat
- Säävälä, M & Kerkkänen, H. 2015. Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Viitattu 11.12.2020. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75031/TEM-jul_40_2015_web_09062015.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Taskinen, S. 2017. ”Ne voi opita toisilta”. Kasvatustieteellinen design-tutkimus maahanmuuttajaoppilaiden osallisuutta edistävästä luokkakäytänteistä. Akateeminen väitöskirja. Lapin yliopisto. Viitattu 10.3.2021. https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/63013/Taskinen_Satu_ActaE_227pdfA.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. 2020. Sosiaaliset suhteet tärkeitä yksinasuvien positiiviselle mielenterveydelle. Tutkimus. Viitattu 15.12.2020. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140484/URN_ISBN_978-952-343-543-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. 2020. Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus. Viitattu 15.1.2021. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/kasitteet>

THL. 2018. Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa. Viitattu 20.2.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136193/7.8.PALOMA_KA%cc%88SI-KIRJA_WEB.pdf?sequence=4&isAllowed=y

THL. 2018. Maahanmuuttajataustaisten nuorten hyvinvointi ja sen seuranta. Viitattu 15.2.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126929/URN_ISBN_978-952-302-522-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. 2019. Osallisuus. Viitattu 11.3.2021. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveys-erot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

Tilastokeskus. 2009. Nuoret muuttavat omilleen yhä nuorempina. Artikkelit. Viitattu 15.1.2021. https://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-03-16_004.html?s=0

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2020. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 15.9.2020. <https://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto>

Vangelisti, A. 2009. Challenges in conceptualizing social support. Viitattu 14.10.2020. https://www.researchgate.net/publication/240707144_Challenges_in_conceptualizing_social_support

Kuviot

Kuva 1: Ajatuskartta sosiaalisen tuen muodoista	24
---	----

Taulukot

Taulukko 1: Ote sisällönanalyysitaulukosta	23
--	----

Liitteet

Liite 1: Teemahaastattelun runko.....	44
Liite 2: Suostumuslomake haastateltaville.....	46
Liite 3: Haastattelupyyntö	47

Liite 1: Teemahaastattelun runko

Taustatiedot

- Mikä on sinun nimesi? Ikä? Sukupuoli? Oletko opiskelija? Nykytilanne?
- Mitä olet opiskellut Suomessa?
- Oletko ollut lähivuosina töissä Suomessa?
- Minkälaisia harrastuksia sinulla on?

Itsenäistyminen

- Asutko yksin?
- Miltä tuntuu asua yksin?
- Mistä sait apua kun muutit omillesi?
- Millaisia vastuutehtäviä mielestäsi nuorilla aikuisilla on itsenäistymisen aikana?

Sosiaalinen tuki

- Minkälainen tukiverkosto sinulla on? (Kuuluuko tukiverkostoon suomalaisia kavereita?)
- Mistä/ Keneltä pyydät apua/tukea?
- Minkälaista tukea saat ystäviltäsi/tuttavilta?
- Minkälaisissa tilanteissa tarvitset eniten muiden tukea?
- Mistä koet saanesi eniten sosiaalista tukea?

Syrjäytyminen

- Kenellä/ Millä on aktiivinen rooli sinun elämässäsi?
- Oletko kokenut syrjintää koulutuksen tai työllistymisen haussa?
- Miten koet pystyväsi vaikuttamaan itseäsi koskeviin asioihin?
- Mistä tutustuit MTKK-toimintaan? Onko mielestäsi MTKK:n toiminta yleishyödyllinen nuorille aikuisille? Mitä muuta toivot tältä yhdistykseltä?
- Minkälainen merkitys/apu MTKK:lla on ollut sinulle?

Tulevaisuus

- Millaisia suunnitelmia ja toiveita sinulla on tulevaisuutta koskien?
- Missä haluaisit nähdä itsesi työskentelevän tulevaisuudessa?
- Missä asioissa tarvitset apua jotta toteuttaisit sinun tulevaisuuden unelmia/suunnitelmia?

Haasteet

- Mikä on ollut helpointa ja haastavinta itsenäistymisen aikana? Ja minkä asian olisit tehnyt toisin itsenäistymisen aikana?
- Miten viranomaisyhteistyö sujuu?
- Mikä asia on ollut sinulle haastavinta ja helpointa Suomessa?
- Millaisia esteitä tulevaisuuden suunnitelmille on?

Liite 2: Suostumuslomake haastateltaville

SUOSTUMUS TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISESTA

Opinnäytetyön nimi: Sosiaalisen tuen merkitys nuorten maahanmuuttajataustaisten aikuisten parissa, jotka asuvat itsenäisesti.

Minulle on kerrottu, mitä opinnäytetyössä tutkitaan ja tiedän, että haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja sen voi keskeyttää milloin tahansa. Suostun haastateltavaksi ja haastattelun nauhoitukseen.

Tutkielman tulokset esitellään Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja henkilökunnalle sekä MTKK ry:lle. Valmis opinnäytetyö julkaistaan internetin Theseus-verkkokirjastossa.

Opinnäytetyön tekijä: Shnyar Tahir

Opinnäytetyön ohjaaja Pauliina Partanen, Laurea AMK

Haastateltavan nimi: _____

Päivämäärä: _____

Kiitos!

Liite 3: Haastattelupyyntö

22.9.2020

Haastattelupyyntö

Hei!

Olen Shnyar Tahir sosionomiopiskelija Laurean ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä sosiaalisen tuen merkityksestä nuorille maahanmuuttajataustaisille aikuisille, jotka asuvat itsenäisesti. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää myös missä asioissa nämä nuoret aikuiset tarvitsevat tukea, ja mistä he hakevat apua, mikäli sellaista tarvitsevat.

Etsin opinnäytetyötäni varten haastateltaviksi sellaisia nuoria aikuisia, jotka asuvat yksin. Voi olla, että nuori aikuinen on työelämässä, opiskelee tai on työtön parhaillaan. Haastateltavat pysyvät anonyymeina ja tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Tiedot säilyvät vain opinnäytetyön ajan. Opinnäytetyön tulokset esitellään Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja MTKK ry:lle. Kun opinnäytetyö on valmis niin sitä tallennetaan Theseus-opinnäytetyöhön ja haastattelun äänitallenne tuhoetaan opinnäytetyön valmistuttua. Haastattelu kestää noin tunnin, ja se nauhoitetaan. Haastattelun ajankohta sovitaan yhdessä haastateltavan kanssa, mielellään lokakuun aikana.

Toivon, että pystyisit tukemaan opinnäytetyötäni tulella haastateltavaksi. Kerron mielelläni lisää aiheestani tarvittaessa. Voit ottaa yhteyttä minuun sähköpostitse.

shnyar.tahir@student.laurea.fi

Kiitos!

Shnyar Tahir